

Brussell, 13 ta' Ottubru 2023
(OR. en)

14191/23

AG 118
EMPL 484
SOC 681
MIGR 338
COH 72
SAN 586

NOTA TA' TRAŻMISSJONI

---

minn: Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur

data meta waslet: 12 ta' Ottubru 2023

lil: Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea

---

Nru dok. Cion: COM(2023) 577 final

Suġġett: KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI
It-tibdil demografiku fl-Ewropa: sett ta' għodod għall-azzjoni

---

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2023) 577 final.

Mehmuż: COM(2023) 577 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 11.10.2023
COM(2023) 577 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

It-tibdil demografiku fl-Ewropa: sett ta' għodod għall-azzjoni

1. INTRODUZZJONI

In-nies madwar l-Ewropa jghixu hajja itwal u aktar b'saħħha. L-istennija tal-ghomor ždiedet bis-saħħa tal-progress soċjali u ekonomiku wiesa' tal-Ewropa matul dawn l-aħħar deċennji, inklużi standards tal-ghajxien imtejba, aċċess għall-edukazzjoni u t-taħriġ, u avvanzi fil-kura tas-saħħa u l-medicina. Hekk kif l-istennija tal-ghomor tiżdied, jeħtieġ li l-Ewropa tibni “soċjetà ta' longevità” li tagħti valur lill-hajja itwal li wieħed iqatta' f'età avvanzata, tagħti s-setgħa liċ-ċittadini akbar fl-età, u trawwem il-benesseri u l-benesseri tal-generazzjonijiet preżenti u futuri bl-istess mod.

Madankollu, it-tibdil demografiku għandu impatt dirett fuq il-kapital uman tal-UE u l-kompetittività tagħha. It-tixjijih tal-popolazzjoni u t-tnaqqis fil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol huma mistennija li jaggravaw in-nuqqas ta' haħdiema u jżidu l-pressjoni fuq il-baġits pubbliċi. It-tixjijih tal-popolazzjoni x'aktarx li jkollu wkoll impatt profond fuq l-investment, il-produttività u l-attività intraprenditorjali. Barra minn hekk, it-tibdil demografiku jaffettwa l-koeżjoni soċjali, territorjali u intergenerazzjonali tas-soċjetajiet demokratiċi tagħna billi xi Stati Membri u reġjuni huma aktar affettwati minn oħrajn.

Fil-konklużjonijiet tiegħu ta' Ġunju 2023, il-Kunsill Ewropew appella għal sett ta' għodod biex jiġu indirizzati l-isfidi demografiċi u b'mod partikolari l-impatt tagħhom fuq il-vantaġġ kompetittiv tal-Ewropa. Iċ-ċittadini jistennew azzjoni kongunta mill-UE u l-gvernijiet nazzjonali tagħhom biex jimmaniġġaw it-tibdil demografiku u l-impatti tiegħu. Il-politiki rilevanti jenħtieġ li jkunu ggwidati mill-prinċipji tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-gustizzja intergenerazzjonali¹, ikunu bbażati fuq ir-realtajiet lokali li jirrappreżentaw ir-reġjuni rurali u remoti, u jhaddnu megaxejriet globali oħra, bħat-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u digitali. L-iskala tal-kompitu titlob approċċ ikkoordinat ta' gvern shiħ li jinvolvi l-atturi kollha fl-ekonomija u s-soċjetà b'mod demokratiku u inklużiv. Indirizzati b'dan il-mod, ix-xejriet demografiċi jistgħu jiġu ġestiti biex tissaħħaħ ir-reżiljenza tal-Ewropa b'mod ġenerali, kif enfasizzat miċ-ċittadini tal-UE fil-kuntest tal-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa².

It-tibdil demografiku huwa primarjament determinat mill-ghażliet tal-hajja li jagħmlu l-individwi u l-familji. Madankollu, il-politiki tal-UE u dawk nazzjonali għandhom jgħinu biex jiżguraw li n-nies fl-Ewropa jkunu jistgħu jissodisfaw l-aspirazzjonijiet tagħhom. Għal dan il-għan, il-politiki pubbliċi u l-appoġġ fil-livell rilevanti jenħtieġ li jiġu aġġustati bil-ħsieb li:

- i. jirrikonċiljaw aħjar **l-aspirazzjonijiet tal-familja u x-xogħol imħallas**, b'mod partikolari billi jiġi żgurat aċċess għal kura tat-tfal ta' kwalità u bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja privata, bil-ħsieb li titrawwem l-ugwaljanza bejn is-sessi;
- ii. jappoġġaw u jagħtu s-setgħa lill-**ġenerazzjonijiet żgħażaġh** biex jirnexxu, jiżviluppaw il-hiliet tagħhom, jiffaċilitaw l-aċċess tagħhom għas-suq tax-xogħol u għal akkomodazzjoni affordabbli;

---

¹ Il-gustizzja intergenerazzjonali hija l-idea ta' ġustizzja jew ġustizzja bejn generazzjonijiet differenti. Dan jista' jiġi applikat għall-ġustizzja fid-dinamika bejn it-tfal, iż-żgħażaġh, l-adulti u l-anzjani, kif ukoll bejn il-generazzjonijiet li bħalissa jghixu u dawk futuri. Huwa relatat ma' diversi oqsma u jinkludi suġġetti bħall-ġustizzja ekonomika jew soċjali, l-istandards tal-ghajxien jew it-tibdil fil-klima.

² Konferenza dwar il-Ġejjieni tal-Ewropa - Rapport dwar l-Eżitu Finali, Mejju 2022, (15. Proposta: Tranzizzjoni demografika).

- iii. jagħtu s-setgħa lill-ġenerazzjonijiet **akbar fl-età** u jsostnu l-benesseri tagħhom, permezz ta' riformi flimkien ma' politiki xierqa tas-suq tax-xogħol u tal-post tax-xogħol;
- iv. fejn meħtieġ, jgħinu biex jimtlew in-nuqqasijiet ta' haddiema permezz ta' **migrazzjoni legali ġestita** f'komplementarjetà sħiħa biex jiġu sfruttati t-talenti minn ġewwa l-Unjoni.

L-ghodod tal-UE - strumenti regolatorji, oqfsa ta' politika u finanzjament - jenħtieġ li jiġu kkombinati b'mod effettiv mal-politiki nazzjonali u reġjonali biex jagħtu s-setgħa u jappoġġaw lill-ġenerazzjonijiet kollha, biex iwettqu l-ghazliet ta' hajjithom u l-potenzjal tagħhom fl-ekonomija u s-soċjetà ingenerali.

2. IT-TIBDIL DEMOGRAFIKU QED ISAWWAR MILL-ĠDID L-EKONOMIJI U S-SOĊJETAJIET TAGĦNA

Fis-snin li ġejjin, it-tnaqqis u t-tixjih kontinwu tal-popolazzjoni tal-UE jirriskjaw li jkollhom impatt negattiv fuq il-kompetittività fit-tul tal-UE. Globalment, il-popolazzjoni dinjija hija pproġettata li tikber matul is-Seklu 21 u t-tixjih se jkun xejra demografika dejjem aktar importanti madwar id-dinja³. Id-direzzjoni u l-pass tat-tibdil demografiku jvarjaw bejn il-pajjiżi u sehem kbir tat-tkabbir tal-popolazzjoni globali huwa pproġettat li jseħħ f'pajjiżi b'introjtu baxx. Fl-UE, minhabba t-tixjih u t-tnaqqis fir-rati tat-twelid, il-popolazzjoni tilhaq il-quċċata tagħha madwar l-2026 u tonqos gradwalment matul id-deċennji li ġejjin. Il-popolazzjoni tal-UE fl-età tax-xogħol hija pproġettata li tonqos (b'57.4 miljun sal-2100) u l-proporzjon ta' dipendenza fix-xjuhija se jiżdied (minn 33 % għal 60 % sal-2100)⁴. Bħala riżultat ta' dawn ix-xejriet, is-sehem tal-UE fil-popolazzjoni tad-dinja se jkompli jonqos (minn 6 % illum għal inqas minn 4 % fl-2070⁵), u potenzjalment inaqqas il-piż relattiv tas-Suq Uniku fl-ekonomija globali u jnaqqas l-influwenza ġeopolitika tal-UE.

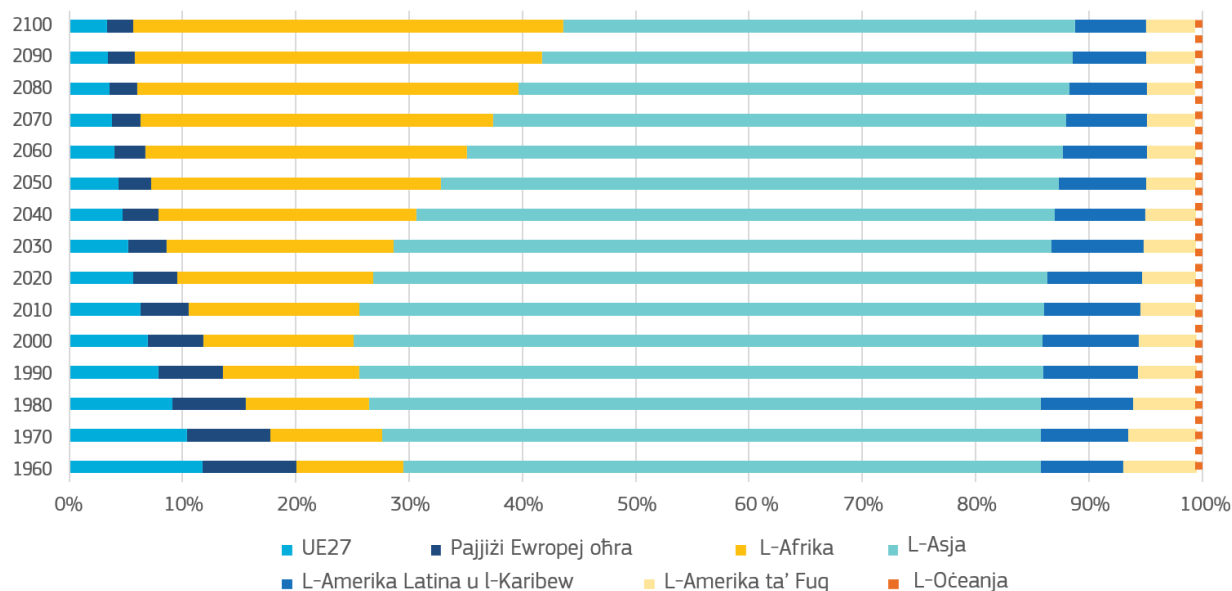
---

³ In-Nazzjonijiet Uniti, id-Dipartiment tal-Affarijiet Ekonomiċi u Soċjali, id-Divizjoni tal-Popolazzjoni, il-Prospetti tal-Popolazzjoni Dinjija 2022.

⁴ L-Impjigi u l-Iżviluppi Soċjali fl-Ewropa. Rieżami Annwali SWD(2023) 248 final.

⁵ Ara r-Rapport dwar l-impatt tat-tibdil demografiku, COM(2020) 241 final. L-impatt tat-tibdil demografiku - f'ambjent li qed jinbidel, SWD(2023) 21 final.

IS-SEHEM STMAT U PPROĠETTAT TAL-POPOLAZZJONI DINJIJA SKONT IL-KONTINENTI, 1960-2100 (F’%)

It-tibdil demografiku - jekk ma jiġix indirizzat — jista’ jkompli jaggrava n-nuqqas ta’ haddiema, u b’hekk johloq ostakli fl-ekonomija. Diġà bħalissa, in-nuqqas ta’ haddiema fl-UE jinsab f’livelli rekord, bil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol li qed tonqos bħala wieħed minn diversi fatturi differenti. Hemm domanda partikolarment għolja għal professjonisti fix-xjenza, teknoloġija, inginerija, matematika (STEM, science, technology, engineering, mathematics), fit-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT, information and communications technology), fil-kostruzzjoni u l-kura, u fit-trasport (b’mod partikolari sewwieqa tat-trakkijiet u tal-coaches) f’diversi Stati Membri u reġjuni⁶. Hekk kif il-“baby boomers” (dawk li twieldu bejn nofs is-snin 1940 sa nofs is-snin 1960) jirtiraw sa nofs is-snin 2030, in-nuqqasijiet kemm f’impjiegi b’ħiliet għolja kif ukoll f’dawk b’livell baxx ta’ ħiliet huma pproġettati li jiżiedu b’mod konsiderevoli fin-nuqqas ta’ xejriet ta’ kumpens. L-attivazzjoni tax-xogħol u ż-żidiet fil-pagi fl-okkupazzjonijiet affettwati b’mod partikolari jistgħu jtaffu n-nuqqas ta’ haddiema. Madankollu, jekk ma jkunux appoġġati minn żidiet fil-produttività, iż-żieda fl-ispejjeż tax-xogħol jista’ jkollha impatt ukoll fuq il-kompetittività tal-kumpaniji tal-UE vis-à-vis kompetituri f’ekonomiji ewlenin oħra.

It-tibdil demografiku jista’ johloq opportunitajiet godda f’diversi setturi, iżda jżid ukoll ma’ ċerti riskji ta’ dipendenzi strateġiċi. Il-popolazzjoni tal-Ewropa li qed tixjieħ iżżid il-potenzjal tal-“ekonomija tal-fidda” għal 28,1 % tal-PDG tal-UE pproġettat fl-2025⁷. F’“soċjetà ta’ longevità”, jitfaċċaw opportunitajiet f’diversi setturi u oqsma, bħat-teknoloġija, is-saħħa u l-kura, il-medicina, in-nutrizzjoni u l-benesseri, l-edukazzjoni u t-tagħlim tul il-hajja, it-trasport u s-servizzi finanzjarji, u l-ekonomija soċjali. Il-bidliet demografici qed ikollhom ukoll impatt fuq l-aċċess għal ċerti mediċini kritiċi, billi jżidu d-domanda għal mediċini mfassla għal kundizzjonijiet relatati mal-età u l-kura ġerjatrika, u b’hekk jinfluwenzaw il-prijoritajiet tar-RuĴ.

⁶ L-Impjiegi u l-Iżviluppi Soċjali fl-Ewropa. Rieżami Annwali SWD(2023) 248 final.

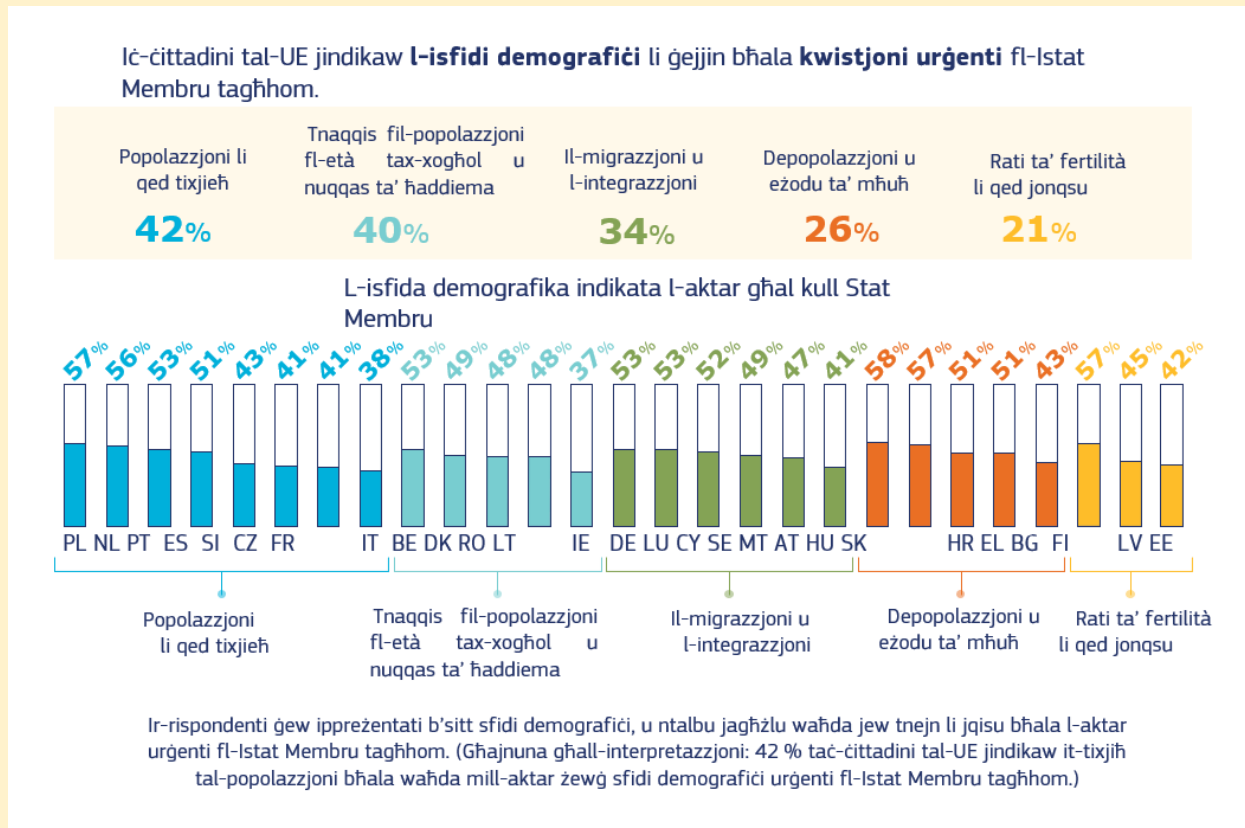
⁷ F’“ekonomija tal-fidda”, l-attività ekonomika taqdi l-ħtiġijiet ta’ persuni ta’ 50 sena u aktar, pereżempju permezz ta’ prodotti u servizzi mixtrija u l-attività ekonomika ulterjuri li tiġġenera l-infiq tagħhom. Il-Kummissjoni Ewropea (2018), The silver economy — Final report, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu.

Barra minn hekk, in-nuqqas ta' haddiema jista' jfjixkel l-ambizzjonijiet biex tiżdied il-produzzjoni lokali.

Il-bidla demografika taggrava l-isfida tal-produttività. Produttività oghla, parzjalment xprunata mill-innovazzjoni u l-awtomatizzazzjoni (pereż. l-użu tar-robotika, l-intelligenza artifizjali), kif ukoll l-akkumulazzjoni tal-pagi marbuta ma' dawk l-iżviluppi jistgħu joffru “dividend ta' longevità” li jgħin biex jikkontrobilanċja t-tnaqqis tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol. Madankollu, zidiet kontinwi fil-produttività jistgħu jkunu ta' sfida, b'mod partikolari billi r-rati ta' tfaddil aktar baxxi tal-ġenerazzjonijiet anzjani jwasslu r-rizorsi lejn il-konsum aktar milli lejn l-investment produttiv. Il-haddiema akbar fl-età huma wkoll potenzjalment aktar ikkonċernati mill-htieġa li jaġġornaw il-hiliet tagħhom. Barra minn hekk, it-tixjiħ tal-popolazzjoni jnaqqas l-attività intraprenditorjali billi l-koorti ta' etajiet akbar huma inqas probabbli li jibdew negozju ġdid u t-trasferiment interġenerazzjonali tan-negozju jsir aktar kumpless u inqas frekwenti.

L-Ewropej kif jaraw it-tibdil demografiku u l-konsegwenzi tiegħu?

Skont rizultati ġodda ta' s'fharrig mill-Ewrobarometru, sebgha minn kull 10 Ewropej jaqblu li x-xejriet demografiki jpoġġu f'riskju l-prosperità ekonomika u l-kompetittività fit-tul tal-UE.

Il-maġġoranza tal-Ewropej (51 %) jaħsbu li l-ġestjoni tat-tibdil demografiku jenhtieg li **tibqa' prijorità politika**, kemm għall-UE kif ukoll għall-Istati Membri, u maġġoranza kbira - 85 % - taqbel li dan jehtieg **kooperazzjoni mill-qrib bejn il-livelli kollha tal-gvern**.

Meta jiġu mistoqsija dwar soluzzjonijiet ta' politika, il-miżuri preferuti taċ-ċittadini li

jindirizzaw it-tixjih tal-popolazzjoni huma li jiżguraw **pensjonijiet** adegwati li jibqgħu affordabbli għall-**ġenerazzjonijiet futuri** (49 %), kif ukoll li jipprovdu servizzi tal-**kura tas-saħħa** ta' kwalità għolja u affordabbli (49 %). Fis-suq tax-xogħol, iċ-ċittadini jqisu l-azzjonijiet li jindirizzaw il-**qgħad fost iż-żgħażaġh** bhala l-aktar effettivi (61 %), segwiti minn politiki dwar il-**bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja privata** (48 %)⁸.

Popolazzjoni li qed tixjeh tpoġġi aktar pressjoni fuq il-baġits pubbliċi. It-tnaqqis fil-popolazzjoni tal-età tax-xogħol jeżerċita pressjoni fuq id-dhul mit-taxxi fuq l-introjtu personali u l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali. Min-naħa l-oħra, hekk kif il-popolazzjoni tixjeh, in-nefqa fuq il-kura tas-saħħa, il-kura fit-tul u l-pensjonijiet hija pproġettata li tiżdied minn 24,6 % tal-PDG fl-2019 għal kwazi 27 % fl-2040⁹. B'konsegwenza ta' dan, il-pressjoni fuq il-baġits pubbliċi tista' tnaqqas l-isparju fiskali disponibbli għall-investiment fi prijoritajiet ta' politika oħra, bħat-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Barra minn hekk, soċjetà li qed tixjeh teħtieġ investiment f'soluzzjonijiet adattati ta' mobilità u infrastruttura¹⁰ li jistgħu jkunu ta' benefiċċju għall-popolazzjoni kollha u jitwettqu b'mod ekoloġiku u diġitali.

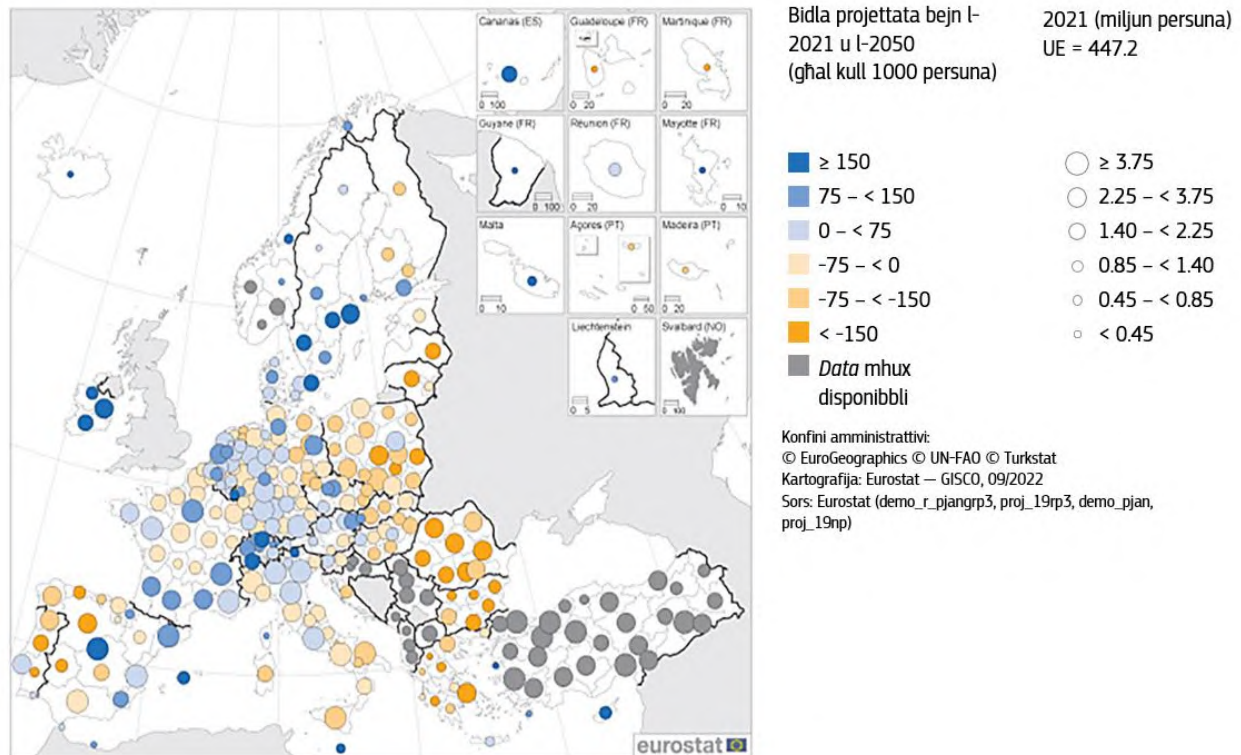
It-trasformazzjoni demografika tal-UE tinteraġixxi ma' xejriet kbar oħra, bħat-tranzizzjoni ekoloġika u diġitali. L-emissjonijiet tal-karbonju huma marbuta mill-qrib mal-livell tal-introjtu, iżda wkoll mal-profil tal-età tal-konsumaturi. Filwaqt li jikkunsmaw inqas f'termini assoluti, l-anzjani għandhom it-tendenza li jgħixu f'unitajiet domestiċi iżgħar u jkollhom htigijiet oġhla ta' konsum tal-enerġija, li jirriżultaw f'aktar emissjonijiet *per capita*. Huma wkoll aktar rappreżentati f'żoni rurali fejn id-dipendenza fuq l-użu tal-karozzi hija oġhla. Billi s-sehem ta' persuni akbar fl-età fil-popolazzjoni qed jiżdied, huwa stmat li sal-2060 sa 39 % tal-emissjonijiet se jiġu gġenerati minn persuni li għandhom aktar minn 65 sena. Fl-istess hin, it-tibdil fil-klima u t-tniġġis tal-arja għandhom impatti detrimental fuq il-mortalità u l-morbidità tal-popolazzjoni, li jaffettwaw b'mod partikolari gruppi aktar vulnerabbli inklużi persuni akbar fl-età. Il-kriżi klimatika u d-degradazzjoni tal-ambjent jista' jkollhom ukoll rwol fl-għażliet dwar jekk ikollhomx tfal jew le. Fil-kuntest tat-tranzizzjoni diġitali, it-teknoloġija tista' tagħmel il-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul aktar kosteffettiva u ttejjeb l-aċċess għas-servizzi u l-kwalità tagħhom, inkluż fir-reġjuni rurali u remoti u għall-persuni b'dizabilità jew b'mobilità mnaqqsa. Madankollu, infrastruttura diġitali fqira u livelli baxxi ta' ħiliet diġitali jistgħu jaggravaw id-distakki bejn ir-reġjuni, il-gruppi u l-ġenerazzjonijiet.

⁸ Flash Eurobarometer 534, Demographic change in Europe (Fieldwork: 1/9 – 14/9/2023).

⁹ Il-Kummissjoni Ewropea (2021) Ir-Rapport dwar it-Tixjih tal-2021, Il-Proġettazzjonijiet Ekonomiċi u Baġitarji għall-Istati Membri tal-UE.

¹⁰ Ara r-Rapport Finali tal-Grupp ta' Livell Għoli dwar il-Futur tal-Protezzjoni Soċjali u tal-Istat Soċjali fl-UE (2023).

ŻVILUPPI FIL-POPOLAZZJONI, 2021-2050

Id-disparitajiet territorjali huma f'riskju li jiżdiedu fi u bejn l-Istati Membri. Xi reġjuni qed jiffaċċjaw l-isfidi kkombinati tat-tixjiħ tal-popolazzjoni, proporzjon baxx u staġnat ta' persuni b'edukazzjoni terzjarja, u migrazzjoni 'l barra taż-żgħażaġh u u dawk b'edukazzjoni għolja. Dan jirriskja li jpoġġihom f'nassa tal-iżvilupp tat-talenti, li jillimita l-kapaċità tagħhom li jibnu ekonomiji sostenibbli, kompetittivi u bbażati fuq l-għarfien¹¹. Bħala riżultat ta' bidliet demografiki u trasformazzjonijiet strutturali, ħafna reġjuni inqas żviluppatti u rurali qed jiffaċċjaw dejjem aktar nuqqas ta' ħaddiema u ħiliet kif ukoll kompetittività reġjonali baxxa u kapaċità li jattiraw l-investiment, b'distakki urbani-rurali f'xi pajjiżi¹². Tali disparitajiet territorjali jimminaw ukoll il-koeżjoni soċjali u l-fiduċja fl-istituzzjonijiet u l-proċessi demokratiċi fl-Ewropa¹³.

3. GHODOD TA' POLITIKA NINDIRIZZAW U NIMMANIĠĠAW IT-TIBDIL DEMOGRAFIKU

Dawk li jfasslu l-politika fil-livelli kollha jehtieġ li johlqu ambjent li jippermetti lin-nies madwar l-Unjoni jwettqu l-ghazliet tal-hajja tagħhom u jirrikonċiljaw il-hajja tal-familja u

¹¹ Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kusill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, L-isfruttar tat-talenti fir-reġjuni Ewropej, COM(2023)32 final.

¹² Il-koeżjoni fl-Ewropa lejn l-2050, it-tmien rapport dwar il-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali, SWD (2022) 24 final.

¹³ Il-Kummissjoni Ewropea (2021), The Demographic Landscape of EU Territories, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu

dik professjonali. L-ikkomplementar ta' dawn l-isforzi, il-migrazzjoni legali u l-integrazzjoni effettiva ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li jirrisjedu legalment fl-UE jistgħu jgħinu biex itaffu l-pressjonijiet tas-suq tax-xogħol u jipprovdu spinta addizzjonali għall-innovazzjoni u l-intraprenditorija. Sett komprensiv ta' għodod ta' politika tal-UE diġà huwa disponibbli biex jappoġġa lill-Istati Membri fil-ġestjoni tat-tibdil demografiku u l-impatti tiegħu. Is-“sett ta' għodod” ipprezentat f'din il-Komunikazzjoni jibni fuq l-aħjar prattiċi u dawk promettenti minn madwar l-Unjoni u jikkomplementa l-azzjoni fil-livell nazzjonali. Huwa jirrikonoxxi l-ħtieġa li tiġi kkunsidrata d-dimensjoni territorjali tat-tibdil demografiku, speċifikament fir-reġjuni li jesperjenzaw il-fenomeni tat-tnaqqis fil-popolazzjoni u mobiltà sinifikanti 'l barra tal-haddiema żgħażaġh (“eżodu ta' mhuħ”).

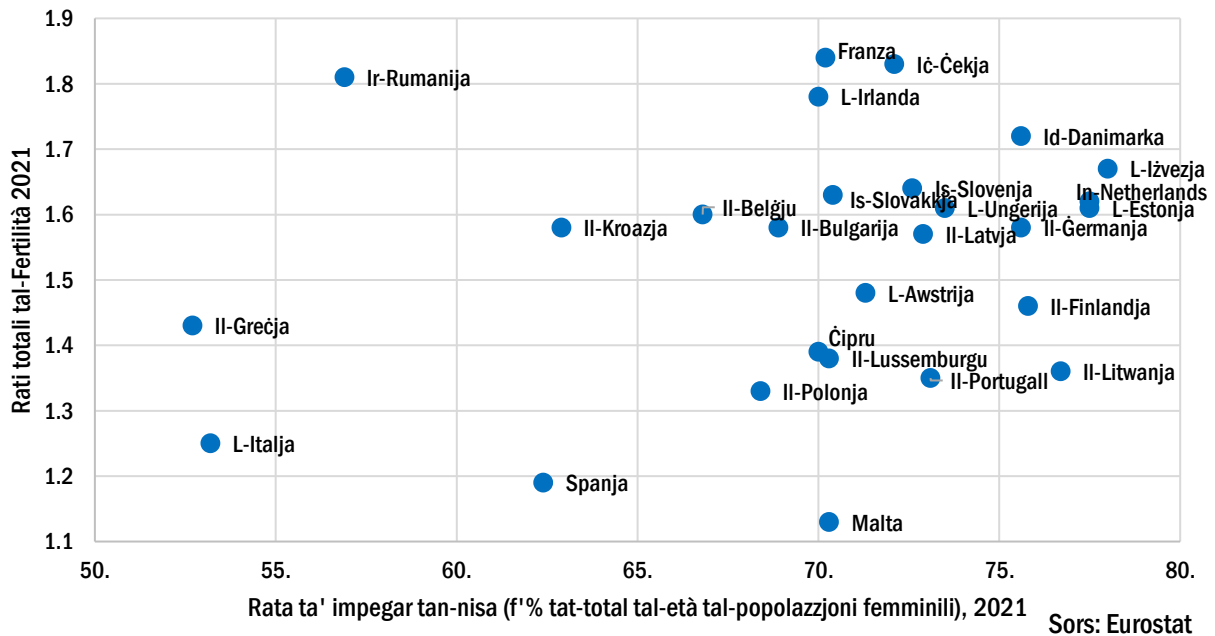
APPROĊĊ KOMPRESIV GHAT-TIBDIL DEMOGRAFIKU

3.1. Ir-rikonċiljazzjoni tal-aspirazzjonijiet tal-familja u x-xogħol imhallas

Kulhadd jenħtieġ li jiġi appoġġat biex ikun jista' jagħzel kemm karriera kif ukoll familja. L-għażla li jkollok it-tfal hija waħda personali. Madankollu, il-kwalità tal-hajja, id-disponibbiltà tal-kura u l-akkomodazzjoni, kif ukoll l-opportunitajiet ta' xogħol u introjtu adegwat jistgħu jsawru dawn l-għażliet. Hemm xejra dejjem tikber ta' żgħażaġh li jipposponu d-deċiżjoni li jibdew familja jew li jillimitaw id-daqs tagħha. Madankollu, meta ġew mistoqsija, hafna minnhom, b'mod partikolari nisa b'livell għoli ta' edukazzjoni, jindikaw li jixtiequ jkollhom aktar tfal milli għandhom. L-elementi ewlenin li jispjegaw id-distakk bejn id-daqs tal-familja attwali u dak mixtieq jinkludu d-diffikultà biex jiġu rikonċiljati r-responsabbiltajiet tax-xogħol u tal-kura u l-inugwaljanzi persistenti bejn il-ġeneri, kif ukoll l-insigurtà ekonomika u soċjali marbuta mal-prospetti ta' impjieg, l-għoli tal-hajja u l-akkomodazzjoni.

RATI TA' IMPJIEG TAN-NISA U R-RATI TA' FERTILITÀ FL-UE

Biex tintlaħaq il-mira tar-rata tal-impjiegi tal-UE għall-2030¹⁴, irridu nistinkaw biex innaqqsu mill-inqas bin-nofs id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi meta mqabbla mal-2019. Iż-zieda fil-partecipazzjoni tan-nisa fix-xogħol tista' tkun waħda mill-aktar rimedji effettivi għall-konsegwenzi negattivi tat-tixjij tal-popolazzjoni¹⁵. Minkejja t-titjib f' dawn l-aħħar deċennji, il-partecipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol għadha inqas minn dik tal-irġiel. Fl-UE, ir-rata ta' impjeg tan-nisa għadha 10,7 punti perċentwali inqas minn dik tal-irġiel u turi varjazzjonijiet sinifikanti fost l-Istati Membri (li jvarjaw minn 20.1 punt perċentwali fir-Rumanija għal 1,4 pp fil-Litwanja).¹⁶ Xi Stati Membri - bħall-**Iżvezja u d-Danimarka** - jirnexxihom ikollhom rati ta' impjeg relattivament għoljin oghla minn 75 % fost in-nisa (flimkien ma' differenzi fl-impjiegi bejn is-sessi taħt il-medja), filwaqt li r-rati tal-fertilità tagħhom jikklassifikaw ukoll relattivament għoljin meta mqabbla mal-UE. Madankollu, in-nisa fi kwazi l-Istati Membri kollha, inklużi dawk imsemmija hawn fuq, jaħdmu part-time aktar ta' spiss mill-irġiel, u d-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa għadha sostanzjali, b'mod partikolari għan-nisa bit-fal, b'differenzi konsiderevoli bejn l-Istati Membri¹⁷.

Ir-responsabbiltajiet ta' kura mhux imħallsa jzommu madwar 7,7 miljun mara fl-UE milli jissieħbu fis-suq tax-xogħol. B'paragun, 450 000 raġel biss huma stmati li huma kkonċernati f'dan ir-rigward¹⁸. Il-partecipazzjoni fis-suq tax-xogħol tal-ommijiet bi trabi saħansitra marret

¹⁴ Fis-Summit Soċjali ta' Porto fl-2021, il-Kaprijiet ta' Stat u ta' Gvern tal-UE appoġġaw il-mira ewlenija tal-impjiegi għall-2030 tal-pjan ta' azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, filwaqt li stinkaw biex mill-inqas 78 % tal-popolazzjoni ta' bejn l-20 u l-64 sena jkollhom impjeg sal-2030.

¹⁵ Il-Kummissjoni Ewropea (2019) Xenarji Demografici għall-UE: Il-migrazzjoni, il-popolazzjoni u l-edukazzjoni. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu.

¹⁶ Tabella ta' Valutazzjoni tal-Qasam Soċjali għall-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

¹⁷ Fl-2021, l-introjt gross fis-siegha tan-nisa kien fil-medja 12,7 % anqas minn dak tal-irġiel; l-oghla differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa fl-UE giet irregistrata fl-Estonja (20,5 %) u l-aktar waħda baxxa fil-Lussemburgu (-0.2 %).

¹⁸ L-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (2020), Gender inequalities in care and consequences for the labour market.

għall-aġġar matul l-aħħar żewġ deċennji¹⁹, u spiss halliet impatt fuq il-karriera u d-dhul tagħhom għal snin sħaħ. L-intensità tal-kura hija importanti wkoll: 35 % biss tal-persuni li jindukraw b'mod informali li jipprovdu aktar minn 40 siegħa ta' kura fil-gimġha huma impjegati (meta mqabbla ma' 71 % ta' dawk li jipprovdu inqas minn 10 sigħat)²⁰. In-nisa għadhom sottorappreżentati hafna f'bosta okkupazzjonijiet b'nuqqas ta' haddiema, bħall-ICT. Dan jaggrava n-nuqqas ta' haddiema u l-proporzjon ta' dipendenza fix-xjuħija, b'inqas persuni ekonomikament attivi kemm illum kif ukoll għada. Aktar żidiet fil-htieġa ta' kura minhabba t-tixjiħ jistgħu jaffettwaw lin-nisa b'mod sproporzjonat billi l-piż tal-kura informali għadu mqassam b'mod mhux ugwali.

L-indukrar tat-tfal affordabbli, aċċessibbli u ta' kwalità tajba jippermetti lill-ġenituri jirrikonċiljaw ix-xogħol imhallas u l-hajja tal-familja. L-istrategija tal-UE dwar id-drittijiet tat-tfal²¹ enfasizzat li jenhtieġ li jiġi ggarantit l-aċċess għal edukazzjoni inkluziva, mhux segregata u ta' kwalità. Fl-2022, kienu biss aktar minn terz tat-tfal taħt l-età ta' tliet snin (35,7 %) fl-UE rċevew edukazzjoni u kura formali bikrija tat-tfal (ECEC, early childhood education and care), b'differenzi sinifikanti fil-pajjiżi u bejniethom, u rati ta' parteċipazzjoni konsiderevolment aktar baxxi għal tfal f'sitwazzjonijiet żvantaġġati. Disa' Stati Membri biss laħqu l-mira riveduta ta'

Il-Kroazja fil-Pjan għall-Irkupru u r-Reżiljenza tagħha għandha l-għan li tespandi l-ECEC billi tinvesti madwar EUR 215-il miljun. Għandha l-għan li tiggarrantixxi lit-tfal kollha li għandhom aktar minn erba' postijiet fl-ECEC filwaqt li toħloq ukoll 22,500 post gdid permezz ta' investimenti fil-kostruzzjoni u r-rinnovazzjonijiet, u b'hekk tnaqqas l-inugwaljanzi reġjonali.

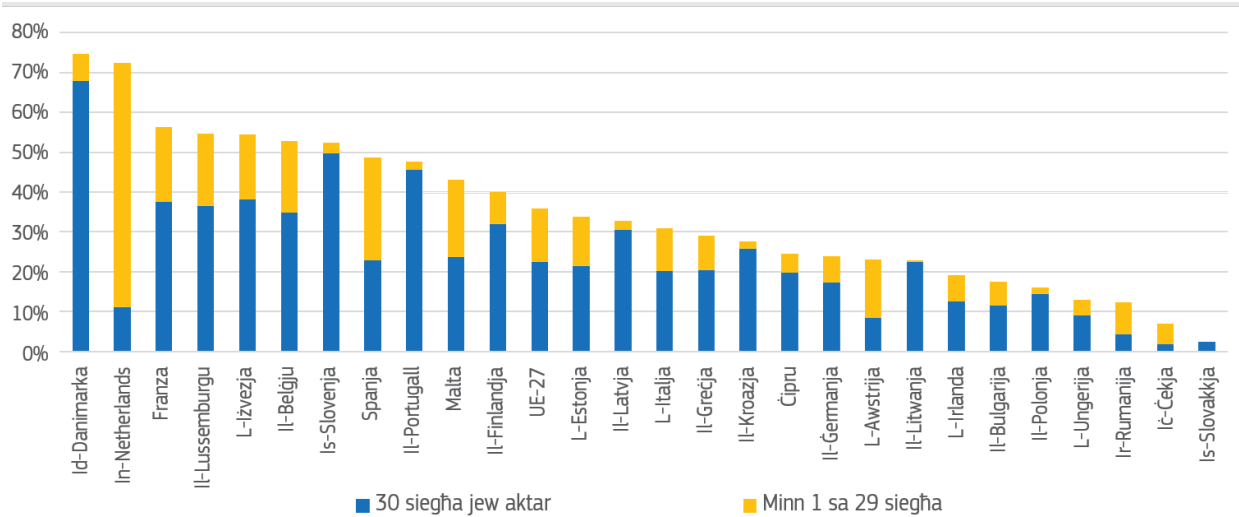
Barċellona tal-2030 ta' rata ta' parteċipazzjoni ta' 45 % fl-ECEC. Huwa biss fid-**Danimarka** li l-indukrar kwazi full-time tat-tfal hija realtà għall-maġġoranza tat-tfal kollha ta' inqas minn tliet snin. L-espansjoni ta' servizzi tal-kura affordabbli u ta' kwalità tajba, kif pereżempju sar b'mod sinifikanti fl-RRP tal-**Portugall**, jista' jkollha effett pożittiv fuq l-impjiegi tan-nisa, speċjalment f'pajjiżi li bħalissa għandhom rati baxxi ta' parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u ishma baxxi ta' għoti ta' kura formali. Ir-regjuni rurali u remoti b'disponibbiltà baxxa ta' servizzi ta' kura jibbenefikaw b'mod sostanzjali minn espansjoni tal-infrastruttura soċjali. Min-naħa l-oħra, l-indukrar tat-tfal aċċessibbli, affordabbli u ta' kwalità tajba jippermetti lill-ġenituri jrabbru familja filwaqt li jibqgħu attivi biex jagħmlu introjtu indipendenti u jsegwu l-karrieri tagħhom.

¹⁹ L-Impjiegi u l-Iżviluppi Soċjali fl-Ewropa. Rieżami Annwali, SWD(2023) 248 final.

²⁰ Van der Ende, M. *et al.* (2021), Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU, Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu.

²¹ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, Strategija tal-UE dwar id-Drittijiet tat-Tfal (COM(2021) 142 final).

TFAL LI JATTENDU INDUKRAR FORMALI TAT-TFAL (SEHEM % TA' TFAL TAHT IT-TLIET SNIN)

Arrangamenti tax-xogħol flessibbli u politiki dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja privata jistgħu jhaffu l-piż tal-kura għan-nisa. L-esperjenzi miksuba mill-Istati Membri juru li diversi miżuri jista' jkollhom effetti fit-tul fuq l-ibbilanċjar mill-ġdid tal-piż tal-kura bejn il-ġenituri, inklużi mudelli tax-xogħol flessibbli, drittijiet adegwati għal-liv, b'mod partikolari liv tal-paternità u liv tal-ġenituri kkompensat tajjeb mhux trasferibbli, flimkien ma' miżuri li jżidu l-użu tagħhom. Il-missirijiet fl-UE huma intitolati għal mill-inqas għaxart ijiem ta' liv tal-paternità kkompensat u erba' xhur ta' liv tal-ġenituri kkompensat, iżda dawn id-drittijiet ġew trasposti b'modi differenti s'issa. Perezempju, **Spanja** u **l-Finlandja** joffru perijodi relattivament għoljin ta' liv tal-paternità²². Madankollu, it-tehid tal-liv tal-ġenituri mill-missirijiet għadu ġeneralment baxx. Il-liv tal-persuni li jindukraw, kif ipprovdut b'mod ġeneruż fin-**Netherlands** perezempju, jista' jgħin ukoll lil dawk b'responsabbiltajiet ta' indukrar għal qraba dipendenti oħra biex jibqgħu fis-suq tax-xogħol. Arrangamenti flessibbli tax-xogħol jistgħu jgħinu biex il-hin tax-xogħol jiġi allinjat mar-responsabbiltajiet tal-familja, fosthom b'xogħol part-time bbilanċjat tajjeb bejn il-ġeneri. Il-kapitalizzazzjoni fuq it-telexogħol, fejn possibbli u taht il-kundizzjonijiet it-tajba, tista' tikkontribwixxi wkoll għal rikonċiljazzjoni aħjar tal-familja mal-hajja tax-xogħol.

Ir-riformi mmirati tat-taxxa u tal-benefiċċji jistgħu jiżguraw li x-xogħol jirrendi. Bhala medja, omm waħedha b'paga baxxa li tibda taħdem fl-UE titef madwar żewġ terzi tal-qligħ gross mill-impjeg tagħha, minhabba taħlita ta' spejjeż għall-kura tat-tfal, benefiċċji rtirati u taxxi.²³ Sistemi ta' benefiċċji tat-taxxa mfassla tajjeb jiżguraw li kemm l-individwi kif ukoll il-familji jkunu finanzjarjament aħjar meta jibdeu jaħdmu bi hłas, perezempju billi jitnehhew id-dizincitivi tat-taxxa għat-tieni sors ta' dhul. It-tnaqqis tat-tassazzjoni fuq l-introjtu personali jew l-introduzzjoni/l-estensjoni tal-krediti tat-taxxa fuq l-introjtu għal dawk b'introjtu baxx jistgħu jikkontribwixxu biex iġibu lin-nies f'impjeg bi hłas, filwaqt li jippreservaw il-progressività tat-tassazzjoni diretta biex jissalvagwardjaw il-finanzjament tal-protezzjoni soċjali

²² Il-Kummissjoni Ewropea (2022), The transposition of the Work-Life Balance Directive in EU Member States: A long way ahead, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu.

²³ Ara l-OECD (2022), Net childcare costs in EU countries, 2021.

u l-investiment pubbliku. Il-benefiċċji tat-tfal jistgħu jappoġġaw temporanjament il-formazzjoni tal-familja. Madankollu, huwa importanti li jiġi żgurat li t-tfassil tagħhom ikun immirat u ma jiddizincentivax ix-xogħol imħallas min-nisa, kif pereżempju ġie żgurat mill- “allowance għall-kura flessibbli” tal-**Finlandja**.

Għodod ewlenin fil-livell tal-UE:

- **Id-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Hajja Privata**²⁴ introduċiet id-dritt għal leave tal-paternità kkumpensat, leave tal-ġenituri kkumpensat, dritt għal-leave tal-persuni li jindukraw, u dritt li jintalbu arrangamenti tax-xogħol flessibbli għall-ġenituri kollha li jaħdmu (ta' tfal sa mill-inqas tmien snin).
- Aktar protezzjonijiet legali jinkludu, b'mod partikolari, **id-Direttiva dwar il-Haddiema Tqal**²⁵ (id-dritt għal-liv tal-maternità minimu u l-protezzjoni kontra t-tkeċċija matul il-liv) u **d-Direttiva dwar l-opportunitajiet indaqs u t-trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol**²⁶ (protezzjoni kontra t-tkeċċija matul il-liv tal-paternità u tal-adozzjoni).
- **Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal**²⁷ theġġegħ lill-Istati Membri jżidu l-parteċipazzjoni f'dawn is-servizzi billi jistabbilixxu miri ambizzjużi u tappoġġa t-twassil ta' servizzi ta' kwalità, affordabbli u aċċessibbli, b'attenzjoni speċifika għall-inkluzjoni ta' tfal minn sfondi żvantaġġati.
- **Id-Dikjarazzjoni dwar 'in-Nisa fid-Dinja Diġitali'** timpenja lill-Istati Membri biex jagħtu spinta lill-parteċipazzjoni tan-nisa fix-xenarju diġitali, filwaqt li jaħdmu mas-setturi pubbliċi u privati u mas-soċjetà ċivili biex tinkiseb l-ugwaljanza fit-teknoloġija.

Il-passi essenzjali li jmiss:

- Ir-rieżami tad-**Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Hajja Privata** fl-2027 jipprovdi opportunità biex jiġi vvalutat jekk ir-regoli għadhomx adattati għall-prattiki tax-xogħol li qed jevolvu.
- Fil-kuntest tal-Istrateġija tagħha dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri, il-Kummissjoni se torganizza **kampanja dwar id-drittijiet tal-bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja privata** biex tqajjem kuxjenza fost il-ġenituri li jaħdmu u l-persuni li jindukraw dwar id-drittijiet tagħhom u tniedi sejha bil-**programm dwar iċ-Ċittadinanza, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri** dwar proġetti mmirati lejn il-promozzjoni ta' arrangamenti ta' hinijiet tax-xogħol favur il-familja u r-rikonoxximent tal-valur tal-kura.
- Sa Ġunju 2024, l-Istati Membri huma mistennija jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar il-miżuri implimentati jew ippjanati skont ir-**Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal** biex jintlaħqu l-miri miftiehma għall-2030.

²⁴ Id-Direttiva (UE) 2019/1158 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ġunju 2019 dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja privata għall-ġenituri u għall-persuni li jindukraw u li thassar id-Direttiva tal-Kunsill 2010/18/UE.

²⁵ Id-Direttiva tal-Kunsill 92/85/KEE tad-19 ta' Ottubru 1992 dwar l-introduzzjoni ta' miżuri biex jinkoraġġixxu t-titjib fis-saħħa u s-sigurtà fil-post tax-xogħol għall-haddiema nisa tqal u haddiema li welldu reċentement, jew li qed iredgħu.

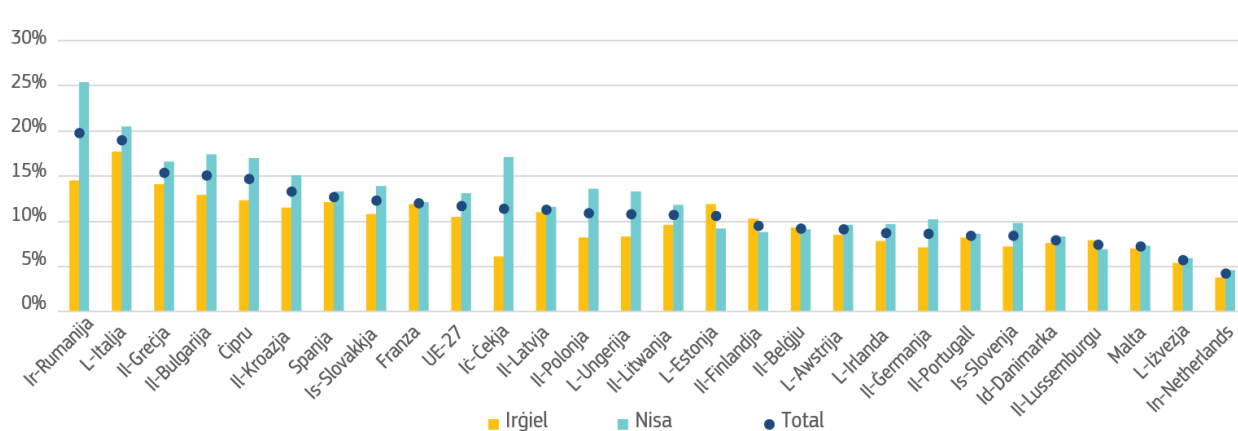
²⁶ Id-Direttiva 2006/54/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2006 dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' opportunitajiet indaqs u ta' trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol (tfassil mill-ġdid).

²⁷ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal: il-miri ta' Barċellona għall-2030 (2022/C 484/01).

3.2. Nappoġġaw u naghtu s-setgħa lill-generazzjonijiet żgħażaġh biex jirnexxu

Il-potenzjal taż-żgħażaġh fl-Ewropa għad irid jiġi sfruttat bis-shih. Fl-2022, aktar minn wiehed minn kull għaxar żgħażaġh ta' bejn il-15 u d-29 sena fl-UE kienu barra mill-edukazzjoni, impjeg jew taħriġ (NEET)²⁸, inklużi 13,1 % tan-nisa żgħażaġh, 20 % ta' dawk li twieldu barra mill-UE u 56 % taż-żgħażaġh Rom ta' bejn is-16 u l-24 sena. Din il-kwistjoni turi disparitajiet territorjali sinifikanti madwar l-UE, b'rati partikolarment għoljin ta' NEET li jinsabu fir-reġjuni tan-Nofsinhar u tal-Lvant tal-UE, kif ukoll fir-reġjuni ultraperiferiċi ta' Franza. F'xi wħud minn dawn ir-reġjuni, aktar minn kwart taż-żgħażaġh kollha kienu NEET. Iż-żgħażaġh minn familji bi sfond żvantaġġat, bħal ġenituri b'livelli baxxi ta' edukazzjoni, għandhom it-tendenza li jmorru hażin fl-iskola u huma f'riskju akbar li jitolqu mill-iskola kmieni. Il-fatt li jkunu barra mill-iskola u barra mill-impjeg jipprevjeni liż-żgħażaġh milli jiksbu esperjenza u jitgħallmu fil-post tax-xogħol, u potenzjalment jaffettwaw il-prospetti ta' impjeg fit-tul tagħhom. Dan jiddeterjora l-proporzjonijiet ta' dipendenza tal-popolazzjoni attiva u impjegata meta mqabbla ma' dawk barra mill-forza tax-xogħol.

ŻGHAŻAĠH TA' BEJN IL-15 U D-29 SENA LI LA HUMA F'IMPJEG U LANQAS F'EDUKAZZJONI JEW F'TAĦRIĠ, 2022

L-awtonomizzazzjoni taż-żgħażaġh tibda billi jitrawwem ambjent ta' trawwim għat-tfal kollha. It-tfal għandhom ikunu protetti, appoġġati u mogħtija s-setgħa. Dan huwa importanti b'mod speċjali matul is-snin formattivi tal-ħajja tat-tfal. Flimkien mal-appoġġ għall-introjtu tal-ġenituri, is-soluzzjonijiet ta' politika ewlenin jinkludu l-garanzija tal-aċċess għal servizzi ta' kwalità għat-tfal, b'mod partikolari l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, l-edukazzjoni bażika (inklużi attivitajiet ibbażati fl-iskola), il-kura tas-saħħa u n-nutrizzjoni. Pereżempju, **il-Bulgarija** tinvesti EUR 245 miljun mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reziljenza (RRF, Recovery and Resilience Facility) biex timmodernizza l-ġhodod tat-tagħlim u ttejjeb l-apprendiment tal-iSTEM fl-iskejjel permezz tal-istabbiliment ta' ċentri STEM nazzjonali u tliet ċentri STEM reġjonali, kif ukoll ta' aktar minn 2 200 laboratorju STEM u klassijiet ta' teknoloġija avvanzata. Iż-żgħażaġh b'vulnerabbiltajiet diversi jew multipli, bħal dawk li jitolqu kmieni mill-iskola jew żgħażaġh b'dizabilità jew problemi tas-saħħa, jenħtieġ li jirċievu appoġġ imfassal apposta.

²⁸ Tabella ta' Valutazzjoni tal-Qasam Soċjali għall-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

Il-promozzjoni tal-aċċess taż-żgħażaġh għal impjiegi ta' kwalità, akkomodazzjoni affordabbli u standards ta' għajxien deċenti hija kruċjali għall-prospetti fit-tul tagħhom. L-investimenti fl-edukazzjoni u t-taħriġ huma essenzjali għall-mobilizzazzjoni taż-żgħażaġh u għat-tagħmir tagħhom b'ħiliet bażiċi kif ukoll ħiliet li jibqgħu validi fil-futur, bħal dawk meħtieġa għat-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, kif sar fl-**Italja** bl-inizjattiva “School 4.0” biex tittrasforma 100 000 klassi fi spazji ta' taġħlim innovattivi. Kif enfasizzat fir-Rapport ta' Prospettiva Strateġika tal-2023, għall-ġestjoni tat-tibdil demografiku, l-UE teħtieġ għodod robusti għat-tbassir granulari tal-ħtiġijiet tal-ħiliet u tal-forza tax-xoġhol f'setturi ewlenin. Barra minn hekk, biex jiġu ffaċilitati t-tranzizzjonijiet mill-iskola għax-xoġhol, jista' jingħata rwol importanti lill-kuntatt dirett maż-żgħażaġh, kif sar pereżempju mis-Slovenja bl-“ambaxxaturi” taż-żgħażaġh lokali tagħha li jinfurmaw lill-pari tagħhom dwar il-possibilitajiet taħt il-Garanzija għaž-Żgħażaġh, kif ukoll traineeships u edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali ta' kwalità, inklużi apprendistati. Il-mobilità temporanja għat-tagħlim fir-reġjuni u l-pajjiżi tista' ttejjeb l-opportunitajiet għaž-żgħażaġh. Minbarra t-titjib tal-integrazzjoni fis-suq tax-xoġhol, l-aċċess għal servizzi bażiċi (inkluż għal servizzi tas-saħħa mentali) u għal akkomodazzjoni affordabbli u effiċjenti fl-użu tal-enerġija jiddeterminaw il-possibilitajiet għaž-żgħażaġh biex jibdew familja. Fl-**Ungerija**, is-Sussidju għad-Djar tal-Familja huwa sussidju mill-Istat mhux rimborzabbli għall-familji li jrabbu mill-inqas wild wiehed, fosthom koppji fi sħubija tal-istess sess, għax-xiri jew it-tkabbir ta' appartament jew dar. Il-familji f'insedjamenti iżgħar huma eliġibbli għas-Sussidju tad-Djar tal-Familja Rurali, biex iżommu l-popolazzjoni taż-żoni rurali. Ir-reġjuni f'“nassa tal-iżvilupp tat-talenti” (jew f'riskju ta' dan) jeħtieġu appoġġ immirat u bbażat fil-post għar-rivitalizzazzjoni ekonomika, l-opportunitajiet edukattivi u aċċess aħjar għas-servizzi u l-akkomodazzjoni.

Għodod ewlenin fil-livell tal-UE:

- Fil-kuntest tal-Istrateġija tal-UE dwar id-Drittijiet tat-Tfal, il-**Garanzija Ewropea għat-Tfal**²⁹ għandha l-għan li tindirizza l-esklużjoni soċjali billi tiggarrantixxi lit-tfal fil-bżonn aċċess effettiv għal servizzi ewlenin, fosthom edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal mingħajr hlas.
- **Iż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni** tistabbilixxi seba' miri għall-2025 u l-2030³⁰, inkluż dwar il-partecipazzjoni fl-ECEC, it-tluq bikri mill-iskola, u l-prestazzjoni insuffiċjenti tal-istudenti.
- Il-**Pakkett ta' Appoġġ għall-Impjiegi taż-Żgħażaġh**³¹ isahħaħ il-**Garanzija għaž-Żgħażaġh**³², itejjeb l-integrazzjoni taż-żgħażaġh fis-suq tax-xoġhol, fost ohrajn billi jsahħaħ il-ħiliet għat-tranzizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi.
- Ir-**Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET)** għandha l-għan li timmodernizza l-VET u tagħti impetu mġedded għall-apprendistati u l-Qafas Ewropew għal Apprendistati ta' Kwalità u Effettivi.
- L-**inizjattiva ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve)** hija skema tal-mobilità transfruntiera taż-żgħażaġh biex tappoġġa liż-żgħażaġh u lin-NEETs fl-integrazzjoni

²⁹ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill (UE) 2021/1004 tal-14 ta' Gunju 2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal.

³⁰ Għal aktar informazzjoni, jekk jogħgbok ara r-Rizoluzzjoni tal-Kunsill dwar qafas strateġiku għall-koooperazzjoni Ewropea fl-edukazzjoni u t-taħriġ lejn iż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni u lil hinn (2021-2030) 2021/C 66/01.

³¹ Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni, Appoġġ għall-Impjiegi taż-Żgħażaġh: Pont għall-Impjiegi għall-Generazzjoni li Jmiss, COM/2020/276 final.

³² Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Ottubru 2020 dwar Pont għall-Impjiegi – Tisahħaħ il-Garanzija għaž-Żgħażaġh u li tissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' April 2013 dwar it-twaqqif ta' Garanzija għaž-Żgħażaġh (2020/C 372/01).

tagħhom fis-suq tax-xogħol.

- **Il-Programm Ewropa Diġitali** jappoġġa programmi edukattivi speċjalizzati fil-qasam tal-hiliet diġitali avvanzati kif ukoll il-bini ta' offerta ta' hiliet diġitali għaż-żgħażaġh, b' mod partikolari l-bniet, pereżempju permezz tal-**Gimgha Ewropea tal-Ikkowdjar**.
- **L-Istrateġija għal Mobilità Sostenibbli u Intelliġenti** tappoġġa l-iżvilupp ta' soluzzjonijiet ta' mobilità intelliġenti li jgħinu fil-prevenzjoni tad-depopolazzjoni u jippermettu liż-żgħażaġh ikollhom aċċess għal servizzi bażiċi (is-saħħa, l-edukazzjoni) u opportunitajiet ta' xogħol.
- **L-Istrateġija tal-Mewġa ta' Rinnovazzjoni**³³ għandha l-għan li tirdoppja r-rati annwali ta' rinnovazzjoni tal-enerġija fl-10 snin li ġejjin. **L-Inizjattiva għall-Akkomodazzjoni Affordabbli** għandha l-għan li ttejjeb l-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli permezz tal-aċċess tal-proġetti lokali għall-kapaċità teknika u ta' innovazzjoni.
- **Il-Mekkanizmu ta' Spinta tat-Talent** jappoġġa lir-regġuni tal-UE biex iħarrġu, iżommu u jattiraw lin-nies u biex jindirizzaw l-impatt tat-tranzizzjoni demografika.
- **Il-Qafas ta' Kompetenza Finanzjarja UE-OECD/INFE għat-tfal u ż-żgħażaġh fl-Unjoni Ewropea** għandu l-għan li jgħin fit-titjib tal-litterizmu finanzjarju tagħhom biex ikunu jistgħu jiehdu deċizjonijiet dwar flus li huma fl-aħjar interess tagħhom, inkluż aktar tard fil-ħajja.

Il-passi ewlenin li jmiss:

- Fil-bidu tal-2024, il-Kummissjoni se tagġorna l-**Qafas ta' Kwalità għat-Traineeships**, li jappoġġa t-tranzizzjoni taż-żgħażaġh mill-edukazzjoni u l-qgħad għall-impjieg permezz ta' traineeships ta' kwalità.
- Skont il-**Garanzija Ewropea għat-Tfal**, 24 Stat Membru pprezentaw pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali. L-Istati Membri se jirrapportaw dwar il-progress tal-implimentazzjoni tagħhom kull sentejn (minn Marzu 2024) u l-Kummissjoni se tirrevedi l-progress ġenerali fl-2026.
- Fl-2023, iż-**Żona Ewropea tal-Edukazzjoni** għaddejja minn proċess ta' riflessjoni ta' rieżami ta' nofs it-terminu biex tappoġġa l-implimentazzjoni. Fl-2025, il-Kummissjoni se tippubblika rapport finali dwar l-EEA.
- Il-Kummissjoni timmonitorja l-progress lejn il-miri tal-2025 stabbiliti fl-**Aġenda għall-Hiliet għall-Ewropa**.
- Proposti reċenti tal-Kummissjoni għal **Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill**, jekk miftehma mill-Istati Membri, se jappoġġaw lill-awtoritajiet nazzjonali u lis-settur tal-edukazzjoni u t-taħriġ fl-għoti ta' **edukazzjoni u taħriġ diġitali** ta' kwalità għolja, inklużivi u aċċessibbli biex jiġu żviluppanti l-**hiliet diġitali** taċ-ċittadini Ewropej.

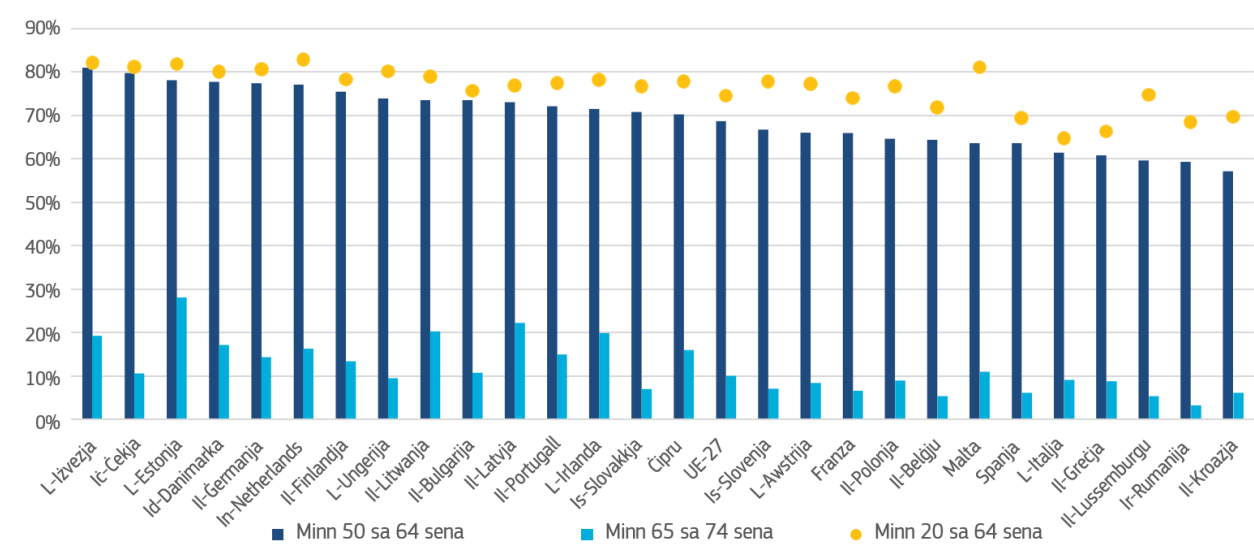
³³ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni – Mewġa ta' Rinnovazzjoni għall-Ewropa – l-ekoloġizzazzjoni tal-binjiet tagħna, il-holqien tal-impjegi, it-titjib tal-ħajja, COM/2020/662 final).

3.3. Naghtu s-setgha lill-generazzjonijiet akbar fl-età u nsostnu l-benesseri tagħhom

F'soċjetà li qed tixjeh, huwa kruċjali li l-haddiema akbar fl-età jinghataw is-setgha li jibqgħu attivi għal aktar żmien. Ir-rata medja ta' impjieg tal-haddiema ta' bejn il-55 u l-64 sena żdiedet minn 45 % fl-2011 għal 60,5 % fl-2021. Madankollu, id-differenzi bejn l-Istati Membri f'dan il-qasam għadhom konsiderevoli, u dan jindika li għad hemm lok għal titjib. Hajja tax-xogħol itwal tista' tippermetti lin-nies jaġġornaw il-hiliet fil-post tax-xogħol u jibqgħu attivi, u b'hekk jgħinu lil min ihaddem iżomm il-persunal, filwaqt li jippromwovi t-trasferimenti tal-għarfien f'forzi tax-xogħol multigenerazzjonali. Arrangamenti ta' hinijiet tax-xogħol aktar flessibbli jappoġġaw iż-żamma ta' haddiema akbar fl-età, pereżempju b'sigħat tax-xogħol flessibbli jew imnaqqsa, u jippermettu lin-nies jibqgħu aktar fl-impjieg jekk jagħzlu li jibqgħu jaħdmu. Id-dritt tal-haddiema li jitolbu xogħol flessibbli (kif mogħti pereż. **fil-Belġju, fi Franza, fil-Ġermanja, fin-Netherlands**) jista' jikkontribwixxi għal bidla kulturali lejn prattici tax-xogħol u postijiet tax-xogħol aktar inkluzivi.

RATI TA' IMPJIEG SKONT IL-GRUPP TA' ETÀ (%)

In-negozji u l-haddiema jehtieg li jaħdmu flimkien biex jadattaw il-prattiki tax-xogħol u biex jibdlu l-kunċetti u l-isterjotipi prekonċepiti dwar il-generazzjonijiet. Ir-rispett għaċ-ċittadini akbar fl-età u l-benesseri tagħhom huwa pedament ta' "soċjetà ta' longevità" b'saħħitha b'mod ġenerali. L-istrategġiji tal-Unjoni ta' Ugwaljanza adottati mill-Kummissjoni fl-2020 u fl-2021³⁴ jenfasizzaw il-htieġa li jiġu miġġielda l-isterjotipi, li tiġi miġġielda d-diskriminazzjoni bbażata fuq l-età fil-mandat rispettiv tagħhom, li jiġu promossi d-diversità u l-inkluzjoni fil-post tax-xogħol, u li kulhadd jinghata opportunitajiet indaqs biex jikkontribwixxi u jirnexxi. Il-potenzjal tat-teknoloġija biex jinholoq spazju tax-xogħol adattat għall-htigijiet li jinbidlu matul

³⁴ Strategġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025; Strategġija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ 2020-2025; Qafas Strategiku tal-UE għar-Rom 2020-2030; Pjan ta' Azzjoni tal-UE Kontra r-Razzizmu 2020-2025; Strategġija għad-drittijiet tal-persuni b'dizabilità 2021-2030.

il-hajja jenhtieg li jigi sfruttat bis-shih (perez. disponibbiltà akbar ta' stazzjonijiet tax-xoghol ergonomici, uzu tal-hekk imsejha "cobots" jew sistemi ibridi ta' assemblagg bjen bnedmin u magni biex jitnaqqas ir-riskju ta' korrimenti ta' strapazz).

It-tixjih tal-popolazzjoni jzid id-domanda għall-ippjanar finanzjarju tal-hajja. Partecipazzjoni mtejba fi skemi tal-pensjoni okkupazzjonali u personali supplementari tista' tikkomplementa d-dhul tal-irtirar, fost oħrajn permezz ta' strutturi mmirati biex iżidu r-registrazzjoni fi skemi tal-pensjoni okkupazzjonali jew il-prodott tal-pensjoni privat pan-Ewropew³⁵. Il-kisba ta' eziti aħjar għaċ-ċittadini li jinvestu fit-tnejja ta' avvenimenti futuri (bhall-irtirar, l-edukazzjoni tat-tfal jew l-aċċess għall-akkomodazzjoni) hija objettiv ewlieni tal-Unjoni tas-Swieq Kapitali³⁶. L-integrazzjoni transfruntiera tas-servizzi finanzjarji tista' ttejjeb ukoll il-provvista ta' strumenti finanzjarji rilevanti, bhall-assigurazzjoni għall-kura fit-tul. Edukazzjoni finanzjarja aħjar tista' tagħti s-setgħa liċ-ċittadini f'dan ir-rigward. B'mod parallel, l-isforzi għall-promozzjoni ta' aċċess inkluziv għall-pagamenti u s-servizzi bankarji jistgħu jiżguraw li hadd ma jithalla jibqa' lura, b'mod partikolari l-anzjani.

Il-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard huma faċilitaturi ewlenin għal longevità b'saħħitha. Hekk kif l-istennija tal-ghomor tiżdied, il-piż tal-mard li ma jittehidx qed jikber, fosthom il-kanċer li jaffettwa b'mod sproporzjonat lill-anzjani. Dan jirrikjedi disponibbiltà mtejba ta' servizzi ta' prevenzjoni tal-mard, dijanjozi u trattament ta' mard li ma jittehidx u aċċess għalihom. Stil ta' hajja tajjeb għas-saħħa jehtieg approċċ ġenerali ċċentrat fuq il-persuna għas-servizzi ta' kura u appoġġ, li jippromwovi bidla mit-trattament għall-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard; l-integrazzjoni u l-koordinazzjoni tas-servizzi tul il-kontinwità tal-kura, l-awtonomija u l-ghajxien indipendenti; u t-trawwim, għall-ġenerazzjonijiet kollha, ta' stil ta' hajja attiv u san flimkien ma' saħħa u benesseri mentali tajbin, li jistgħu jinkludu servizzi komunitarji u attivitajiet ta' volontarjat. Pereżempju, fir-**Rumanija** bl-ghajnuna tal-RRF, l-iżvilupp tas-sistema tas-Saħħa elettronika u tat-telemedicina jghin biex jittejjeb l-aċċess għal firxa wiesgħa ta' servizzi tal-kura tas-saħħa, b'mod partikolari f'żoni rurali u bliet zghar.

Il-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul iridu jissahhu u jsiru aktar kosteffettivi, filwaqt li jittaffa l-faqar fix-xjuhija, li jaffettwa b'mod partikolari lin-nisa. B'mod partikolari, servizzi ta' kura affordabbli u ta' kwalità għolja jistgħu jnaqqsu r-responsabbiltajiet ta' kura fuq madwar 53 miljun persuna li jindukraw b'mod informali fl-UE, li minnhom 65 % biss jaħdmu full-time. L-investment fil-kura huwa importanti biex jigi attirat u jinżamm it-talent fis-settur. Il-persuni li jindukraw b'mod formali għandhom jibbenefikaw minn pagi u kundizzjonijiet tax-xoghol aħjar u taħriġ adegwat u l-professjonijiet rilevanti jridu jsiru aktar attraenti, kif pereżempju rifless fil-pjan direzzjonali ta' **Franza** biex tappoġġa t-tixjih taċ-ċittadini Franciżi f'pajjiżhom³⁷. Il-forza tax-xoghol tal-kura tas-saħħa hija soġġetta wkoll għal zbilanċi marbuta mat-tixjih tal-haddiema, in-nuqqas ta' sostituzzjoni mill-iskejjel mediċi u kompetizzjoni internazzjonali b'saħħitha għat-tobba u l-infermiera. Dawn l-iżbilanċi huma aggravati fil-livell territorjali minhabba l-htiega li

³⁵ Ara wkoll ir-Rapport Finali tal-Grupp ta' Livell Għoli ta' Esperti dwar il-Pensjonijiet (2019).

³⁶ Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttivi (UE) 2009/65/KE, 2009/138/KE, 2011/61/UE, 2014/65/UE u (UE) 2016/97 fir-rigward tar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tal-investituri bl-immnut u Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (UE) Nru 1286/2014 fir-rigward tal-modernizzazzjoni tad-dokument bl-informazzjoni ewlenija, COM(2023) 279 final.

³⁷ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni dwar l-Istrateġija Ewropea għall-Kura, COM(2022) 440 final.

jigì razzjonalizzat il-forniment ta' servizzi tas-saħħa f'regħuni b'popolazzjoni li qed tonqos. Dment li l-utenti, kif ukoll il-professjonisti tas-saħħa u tal-kura jkollhom il-hiliet diġitali rilevanti, it-teknoloġiji diġitali jistgħu jiffaċilitaw servizzi kosteffettivi u ta' kwalità aħjar, permezz ta' għodod tas-saħħa diġitali u teknoloġiji ta' assistenza. Barra minn hekk, jistgħu jiffaċilitaw il-kuntatt soċjali biex titnaqqas is-solitudni, li taffettwa wkoll is-saħħa mentali.

Biex jigù zgurati pensjonijiet adegwati u sostenibbli, ir-riformi tal-pensjonijiet jeħtieġ li jkunu akkumpanjati minn politiki tas-suq tax-xogħol ta' appoġġ. Hafna Stati Membri implimentaw riformi tal-pensjonijiet f'dawn l-aħħar żewġ deċennji, u ziedu l-età statutorja tal-pensjoni u jaġġustaw il-kundizzjonijiet. Xi Stati Membri għadhom lura, madankollu³⁸, u r-riformi tal-pensjonijiet jeħtieġu miżuri ta' akkumpanjament biex jagħtu l-frott. Dawn jinkludu riformi fis-suq tax-xogħol biex jipprovdut assistenza mfassla apposta u opportunitajiet ta' taġħlim tul il-hajja, jincentivaw l-imġiba fit-tiftix ta' impjieg, u joffru sussidji għall-impjieg għal haddiema akbar fl-età, kif użat fl-“Inizjattiva għall-Impjieg 50+” immirata tal-**Awstrija**. Tali politiki attivi tas-suq tax-xogħol huma essenzjali biex jgħinu lill-persuni qiegħda fit-tul jibqgħu fil-forza tax-xogħol filwaqt li jirrispettaw il-ħtiġijiet differenti tagħhom. Il-persuni akbar fl-età li jixtiequ jaħdmu lil hinn mill-età tal-irtirar jenħtieġ li jigù appoġġati biex jagħmlu dan. L-aġġustamenti tal-politika jenħtieġ li jipprevedu għażliet attraenti biex jigù pospost l-irtirar u jitneħħew il-limiti tal-qligħ u ostakli oħra.

Il-Garanzija tal-Impjegabbiltà tal-Haddiema tal-Italja għandha l-għan li tgħin lin-nies jintegraw fis-suq tax-xogħol, b'enfasi partikolari fuq in-nisa, il-persuni qiegħda fit-tul, il-haddiema b'diżabbiltà, iż-żgħażaġħ kif ukoll il-haddiema akbar fl-età. Baġit ta' EUR 4,4 biljun min-NextGeneration EU huwa allokat għall-Inizjattiva.

Is-sostenibbiltà u l-adeqwatezza fiskali jistgħu jittejjbu billi tittejjeb il-kompożizzjoni tal-finanzi pubbliċi u l-bażi tad-dhul tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali. Filwaqt li d-dhul iġġenerat mill-introjtu mix-xogħol³⁹ se jkompli jkollu rwol fil-finanzjament tal-istat soċjali, hija meħtieġa riflessjoni aktar olistika dwar it-taħlita ottimali tat-taxxa fid-dawl tax-xejriet demografici, fost oħrajn billi jigù vvalutat il-kamp ta' applikazzjoni għal tassazzjoni kapitali mtejba biex tikkumpensa għal sehem li qed jonqos tat-taxxi fuq ix-xogħol. Barra minn hekk, il-kompożizzjoni tal-finanzi pubbliċi tista' ssir aktar favur it-tkabbir, l-impjieg u l-ambjent billi l-piż tat-taxxa jigù trasferit minn fuq ix-xogħol⁴⁰ għal fuq l-enerġija u t-tassazzjoni ambjentali. Mill-2022, il-Kummissjoni organizzat Simpożju tat-Taxxa annwali li jigbor flimkien lil dawk li jfasslu l-politika, l-akkademiċi, in-negozji u s-soċjetà ċivili biex jirriflettu dwar kif jadattaw it-taħlita tat-taxxa tagħna fid-dawl tal-2050. Fl-aħħar nett, it-tnaqqis tan-nefqa ta' prijorità baxxa jew ineffettiva jista' jgħin biex tingħata prijorità u tittejjeb l-effiċjenza tal-baġits pubbliċi.

³⁸ Fl-2023, hames Stati Membri rċewew Rakkomandazzjonijiet Speċifiċi għall-Pajjiżi dwar is-sostenibbiltà fit-tul tas-sistemi tal-pensjonijiet tagħhom u t-tixjijih attiv (iċ-Ċekja, il-Ġermanja, l-Irlanda, il-Lussemburgu, il-Polonja).

³⁹ It-taxxi fuq ix-xogħol ammontaw għal 51,4 % tad-dhul totali mit-taxxa fl-UE fl-2021.

⁴⁰ B' mod partikolari billi jitnaqqas il-porzjon ta' taxxa għal dawk b'introjtu baxx u medju, sabiex jigù incentivat ix-xogħol imhallas.

Ghodod ewlenin fil-livell tal-UE:

- **Id-Direttiva Qafas tal-UE dwar is-sahha u s-sikurezza okkupazzjonali**⁴¹ għandha l-għan li tiżgura s-sikurezza u s-sahha tan-nies fil-post tax-xogħol.
- **Id-Direttiva dwar l-Ugwaljanza fl-Impjiegi**⁴² tipprotegi kontra d-diskriminazzjoni bbazata fuq l-età fil-post tax-xogħol.
- **Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni tal-persuni li ilhom qiegħda fis-suq tax-xogħol**⁴³ toffri gwida politika għal miżuri ta' attivazzjoni fil-livell nazzjonali.
- Skont l-Istrategija Ewropea għall-Kura, **ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għal kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja**⁴⁴ tipprovdi gwida lill-Istati Membri biex isahħu l-adeqwatezza, id-disponibbiltà u l-kwalità tal-kura fit-tul għal dawk kollha li jehtiguha u biex itejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-persuni li jindukraw.
- **Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inkluzjoni attiva**⁴⁵ tgħin lill-Istati Membri jirrifurmaw ix-xbieki ta' sikurezza soċjali tagħhom billi tippromwovi appoġġ, kopertura u adozzjoni adegwati għall-introjtu, aċċess għas-servizzi, u integrazzjoni fis-suq tax-xogħol.
- **L-Att Ewropew dwar l-Aċċessibbiltà**⁴⁶ jagħmel il-prodotti u s-servizzi ewlenin aktar aċċessibbli għall-persuni akbar fl-età u għall-persuni b'dizabilità, fosthom s-servizzi elettronici u ċerti elementi tas-servizzi tat-trasport.
- **L-inizjattiva “Healthier Together”** tappoġġa lill-pajjiżi tal-UE fit-tnaqqis tal-piż ta' mard kbir u fit-titjib tas-sahha u l-benesseri taċ-ċittadini, u b'hekk tikkontribwixxi għal tixjih b'sahħtu.
- **L-approċċ komprensiv dwar is-sahha mentali** jippreżenta 20 inizjattiva ewlenija u jidentifika EUR 1,23 biljun ta' appoġġ tal-UE għal attivitajiet li jippromwovu saħha mentali tajba bejn il-generazzjonijiet, b'enfasi fuq gruppi vulnerabbli.
- **Il-Pjan tal-Ewropa biex Jingheleb il-Kanċer** jappoġġa, jikkoordina u jikkomplementa l-azzjonijiet tal-Istati Membri biex jitnaqqas il-piż tal-kanċer tul il-perkors kollu tal-marda, inkluz bil-**Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar approċċ ġdid tal-UE għall-iskrinjar tal-kanċer**⁴⁷.
- **Il-Prodott tal-Pensjoni Personali Pan-Ewropew** huwa skema tal-pensjoni personali volontarja li għandha tigi offruta mill-istituzzjonijiet finanzjarji biex toffri liċ-ċittadini għazla ġdida biex ifaddlu għall-irtirar.
- **Il-Qafas ta' Kompetenza Finanzjarja UE-OECD/INFE għall-adulti fl-Unjoni Ewropea** jippromwovi l-ħiliet finanzjarji tal-adulti billi jappoġġa fost l-oħrajn programmi

⁴¹ Id-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KEE tat-12 ta' Ġunju 1989 dwar l-introduzzjoni ta' miżuri sabiex jinkoraġġixxu titjib fis-sigurtà u s-sahha tal-haddiema fuq ix-xogħol.

⁴² Id-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE tas-27 ta' Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impjieg u fix-xogħol

⁴³ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-15 ta' Frar 2016 dwar l-integrazzjoni tal-persuni li ilhom qiegħda fis-suq tax-xogħol (2016/C 67/01).

⁴⁴ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja (2022/C 476/01).

⁴⁵ Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Jannar 2023 dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura inkluzjoni attiva (2023/C 41/01).

⁴⁶ Id-Direttiva (UE) 2019/882 tas-17 ta' April 2019 dwar ir-reqwiziti ta' aċċessibbiltà għall-prodotti u għas-servizzi.

⁴⁷ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tad-9 ta' Diċembru 2022 dwar it-tishiħ tal-prevenzjoni permezz tad-detezzjoni bikrija: Approċċ ġdid tal-UE għall-iskrinjar tal-kanċer li jissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill (2022/C 473/01).

ta' litterizmu finanzjarju u skambji ta' Prattika tajba.

- **Il-kalkolatur tal-impronta tal-konsumatur**⁴⁸ jippermetti liċ-ċittadini jistmaw l-impronta ambjentali tagħhom u joffri suggerimenti biex jibdlu l-imġiba tagħhom lejn xejriet aktar sostenibbli.

Il-passi ewlenin li jmiss:

- Il-Kummissjoni tappella lill-koleġiżlaturi biex jaħdmu lejn ftehim rapidu dwar il-proposti tagħha għal **standards għall-korpi tal-ugwaljanza**⁴⁹.
- **Il-grupp ta' Livell Għoli dwar in-nondiskriminazzjoni, l-ugwaljanza u d-diversità** jipprova skambji ta' Prattiki dwar l-ugwaljanza tal-età u l-ġlieda kontra l-etaizmu, u se jippubblika dokument tal-output fir-rebbiegħa tal-2024.
- Sa Ġunju 2024, huwa rakkomandat li l-Istati Membri jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar il-mizuri implimentati jew ippjanati skont ir-**Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja**, li jikkomplementaw il-monitoraġġ u l-appoġġ kontinwi għar-riformi nazzjonali.
- Ir-rebbiegħa tal-**Premju Access City tal-2024** se jithabbru matul il-konferenza li tfakkar il-Jum Internazzjonali tal-Persuni b'Diżabilità f'Diċembru 2023.
- Fl-2024, il-Kummissjoni se tippubblika r-**Rapport dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet** (flimkien mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali) u r-**Rapport dwar it-Tixjih** (flimkien mal-Grupp dwar it-Tixjih).
- Sa Diċembru 2025, huwa rakkomandat li l-Istati Membri jirrapportaw dwar l-implimentazzjoni tar-**Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar approċċ ġdid tal-UE għall-iskrinjar tal-kanċer**.

3.4. Nuqqas ta' haddiema u migrazzjoni legali ġestita

Fl-2022, in-nuqqas ta' haddiema kien f'livell għoli storiku fl-UE. Filwaqt li r-rata tal-impjegi fl-UE laħqet rekord għoli ġdid, madwar 30 % tal-kumpaniji kollha rrapportaw nuqqas ta' haddiema⁵⁰ u 74 % tal-SMEs jirrapportaw li jiffaċċjaw nuqqas ta' haddiema tas-sengħa⁵¹. In-nuqqas ta' haddiema jeżisti f'diversi setturi u okkupazzjonijiet fil-livelli kollha tal-ħiliet u huwa mistenni li jiżdied. Għalkemm l-attivazzjoni ta' persuni fl-età tax-xogħol, b'mod partikolari n-nisa, iż-żgħażaġħ u l-anzjani, it-tnaqqis tan-nuqqas ta' ħiliet, it-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol f'ċerti setturi, u l-mobilità intra-UE huma vitali biex jittaffa n-nuqqas ta' haddiema, mhux se tkun biżżejjed biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet fl-okkupazzjonijiet kollha li għandhom nuqqas ta'

⁴⁸ <https://knowsds.jrc.ec.europa.eu/cfc>

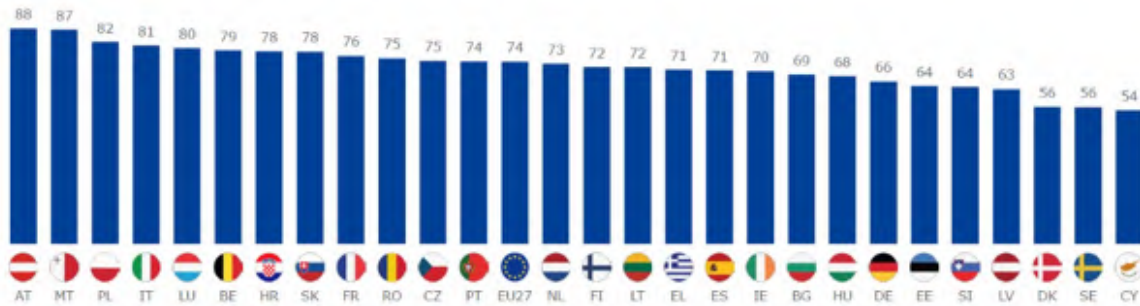
⁴⁹ Il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-orijini razzjali jew etnika tagħhom, it-trattament ugwali fil-qasam tal-impjegi u x-xogħol bejn il-persuni irrispettivament mir-religjon jew it-twelmin, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali tagħhom, it-trattament ugwali bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' sigurtà soċjali u fl-aċċess għal u l-provvista ta' prodotti u servizzi, u t-thassir tal-Artikolu 13 tad-Direttiva 2000/43/KE u l-Artikolu 12 tad-Direttiva 2004/113/KE, COM/2022/689 final; u Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali u l-opportunitajiet indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' impjegi u xogħol, u li thassar l-Artikolu 20 tad-Direttiva 2006/54/KE u l-Artikolu 11 tad-Direttiva 2010/41/UE, COM (2022) 688 final.

⁵⁰ Stharriġ dwar in-Negozju u l-Konsumaturi (BCS, Business and Consumer Survey), il-Kummissjoni Ewropea.

⁵¹ Ewrobarometru Flash 529 (2023).

haddiema⁵². Il-migrazzjoni legali minn pajjiżi mhux tal-UE tista' tgħin ukoll lill-impjegaturi jimlew il-postijiet battala fil-livelli kollha tal-hiliet, pereżempju għal okkupazzjonijiet bi rwol kritiku għall-ekonomija tal-UE u t-tranzizzjoni ekoloġika u diġitali tagħha fil-kuntest tal-Pjan Industrijali tal-Patt Ekoloġiku. Minhabba d-daqs tas-suq tax-xogħol tagħha, il-migrazzjoni tal-haddiema lejn l-UE għadha baxxa meta mqabbla ma' dik internazzjonali⁵³.

SMES LI QED JAFFAĊĠJAW NUQQAS TA' HILJET (%)

Baża: l-SMEs kollha (n=12 909)

Mogħdijiet imtejba ta' migrazzjoni legali lejn l-UE jistghu jgħinu biex jimtlew il-postijiet battala filwaqt li jkunu ta' benefiċċju wkoll għall-pajjiżi ta' oriġini. Il-htieġa li l-Ewropa ssir destinazzjoni aktar attraenti għat-talent minn pajjiżi terzi hija sejha konsistenti mill-industrija tal-UE. Dan jitlob li jittiehdu passi proattivi biex jgħinu fit-tqabbil tal-impjegaturi mal-impjegati. Dan huwa rikonoxxut minn diversi Stati Membri, kif muri mill-ghadd dejjem jikber ta' permessi tax-xogħol maħruġa lil ċittadini mhux tal-UE għal skopijiet ta' impjieg⁵⁴. L-UE tistinka biex tappoġġa lill-pajjiżi ta' oriġini bi Shubijiet ta' Talent fit-tishih tal-bażi ekonomika u l-kapital uman tagħhom. L-attrazzjoni tat-talent globalment teħtieġ li jiġu mmirati inizjattivi ta' migrazzjoni tal-haddiema biex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet li ma jistgħux jintlaħqu permezz tal-forza tax-xogħol domestika filwaqt li jitqiesu l-aspirazzjonijiet ta-ċittadini ta' pajjiżi terzi nfushom u l-prijoritajiet tal-pajjiżi ta' oriġini. Is-Shubijiet ta' Talent bejn l-UE u pajjiżi terzi jikkombinaw l-appoġġ dirett għall-iskemi ta' mobilità għax-xogħol jew għat-tahriġ mat-tishih tal-kapaċitajiet u l-investment fil-kapital uman⁵⁵ biex jiżguraw rebħa ugwali għall-Istati Membri,

L-Iżvezja tattira u żżomm it-talent internazzjonali permezz ta' **permess ta' residenza ġdid għal ċittadini ta' pajjiżi terzi b'hiliet għolja** u miżuri ta' kontroll imsahha biex jiġi indirizzat l-abbuż tar-rotot migratorji.

⁵² Il-Kummissjoni Ewropea (2023), Annual Report on Intra-EU Labour Mobility 2022, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu

⁵³ Pereżempju, fir-rigward tal-Awstralja, il-Kanada u l-Istati Uniti. OECD (2019), Building an EU Talent Pool: A New Approach to Migration Management for Europe, OECD Publishing, Pariġi.

⁵⁴ FI-2022, inharġu madwar 1.6 miljun permess ta' residenza għal raġunijiet relatati mal-impjieg.

⁵⁵ Inkluz l-iżvilupp tal-hiliet, l-edukazzjoni u t-tahriġ vokazzjonali u l-operazzjonalizzazzjoni ta' skemi ta' skambju bbażati fuq ix-xogħol.

il-pajjiżi sħab, il-komunitajiet tan-negożju fuq iż-żewġ naħat u l-individwi benefiċjarji. Skont l-OECD, erba' Stati Membri tal-UE⁵⁶ biss jidhru fl-aqwa 10 pajjiżi li huma l-aktar kapaċi jattiraw talent u intraprendituri b'livell għoli ta' edukazzjoni minn barra l-pajjiż, inkluża l-Iżvezja bil-kundizzjonijiet favorevoli tal-viża tagħha għall-impredituri kif ukoll l-ambjent inkluziv tagħha li jiffavorixxi l-familja⁵⁷. Il-politiki jeħtieġ ukoll li jiffaċilitaw l-integrazzjoni b'suċċess ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi fis-soċjetajiet Ewropej, bl-integrazzjoni u r-rispett għall-valuri u l-prinċipji ewlenin tal-UE huma kemm dritt kif ukoll dmir.

It-tqabbil tal-impjegi u n-navigazzjoni tal-perkorsi tal-migrazzjoni legali spiss huma kkumplikati u għaljin kemm għall-migranti kif ukoll għall-impjegaturi. L-aċċess għas-suq tax-xogħol jenħtieġ li jiġi ffaċilitat billi l-migranti legali jiġu żgurati kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti, permezz ta' rikonoxximent rapidu tal-kwalifiki barranin u appoġġ biex jingħelbu l-ostakli amministrattivi u lingwistiċi. Pereżempju, iċ-**Ċekja** stabbiliet għodda tal-IT iddedikata għall-valutazzjoni tal-ħtiġijiet tax-xogħol li tista' timentela permezz tal-migrazzjoni u l-Greċja għandha pjattaforma online faċli għall-utent biex tqabbel aħjar il-provvista u d-domanda għall-ħiliet. Jenħtieġ li jitrawwem approċċ aktar koordinat biex jitqabblu l-ħtiġijiet tal-impjegaturi li qed ifittxu ħaddiema fl-UE u ta' dawk li qed ifittxu impjeg. Il-migranti spiss ikunu f'impjegi li ma jaqblux mal-ħiliet tagħhom, bi kważi 40 % minnhom ikunu kkwalifikati żżejjed għall-impjegi li jkunu fihom (meta mqabbla ma' 20 % taċ-ċittadini tal-UE). Ċittadini mhux tal-UE u persuni minn sfond ta' migrazzjoni spiss isofru wkoll minn diskriminazzjoni, kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena u jista' ma jkollhomx ħiliet lingwistiċi rilevanti. B'riżultat ta' dan, iċ-ċittadini mhux tal-UE għandhom rata ta' impjeg aktar baxxa minn ċittadini jew ċittadini oħra tal-UE fl-Istati Membri, inkluż fost iż-żgħażaġħ⁵⁸. Dan ikompli jiġġustifika l-ħtieġa għal kanal organizzati tajjeb u ordnati għall-migrazzjoni tal-ħaddiema lejn l-UE.

Għodod ewlenin fil-livell tal-UE:

- **Id-Direttiva riveduta dwar il-Karta Blu tal-UE⁵⁹**, li se tapplika mid-19 ta' Novembru 2023, se tiffaċilita r-reklutaġġ ta' ħaddiema bi kwalifiki għoljin fl-UE.
- **Id-Direttiva dwar il-Permess Uniku⁶⁰** tistabbilixxi permess uniku wiehed kemm għad-dritt għax-xogħol kif ukoll tipprevedi sett ta' drittijiet għall-ħaddiema ta' pajjiżi terzi fil-waqt li **d-Direttiva dwar ir-Residenti fit-Tul⁶¹** tistabbilixxi r-regoli għall-kisba tal-*istatus* ta' resident għal żmien twil tal-UE. Iż-żewġ Direttivi qed jiġu riveduti bil-għan li jissimplifikaw u jiffaċilitaw l-integrazzjoni ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi u jsaħħu d-drittijiet

⁵⁶ In-Netherlands, l-Iżvezja, il-Lussemburgu, id-Danimarka.

⁵⁷ Indikaturi tal-OECD tal-Attrattività tat-Talent.

⁵⁸ In-network Ewropew dwar il-Migrazzjoni (2019), Rapport dwar l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi fl-Istati Membri tal-UE.

⁵⁹ Id-Direttiva (UE) 2021/1883 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ottubru 2021 dwar il-kundizzjonijiet tad-dhul u tar-residenza ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi għall-fini ta' impjeg bi kwalifiki għoljin, u li thassar id-Direttiva tal-Kunsill 2009/50/KE.

⁶⁰ Id-Direttiva 2011/98/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Diċembru 2011 dwar proċedura ta' applikazzjoni unika għal permess uniku għal ċittadini ta' pajjiżi terzi sabiex jirrisjedu u jahdmu fit-territorju ta' Stat Membru u dwar gabra komuni ta' drittijiet għal ħaddiema ta' pajjiżi terzi residenti legalment fi Stat Membru.

⁶¹ Id-Direttiva tal-Kunsill 2003/109/KE tal-25 ta' Novembru 2003 dwar l-*istatus* ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li jkunu residenti għat-tul.

tagħhom.

- **Is-Shubijiet ta' Talent** ma' pajjizi terzi magħżula (il-Marokk, it-Tuneżija, l-Eġittu, il-Bangladesh, il-Pakistan⁶²) itejbu l-perkorsi legali għall-mobilità internazzjonali tal-forza tax-xogħol u jiżviluppaw it-talent b'mod ta' benefiċċju reċiproku, li jirrispetta t-tħassib possibbli tal-pajjizi sħab.
- **Il-Pjan ta' Azzjoni dwar l-Integrazzjoni u l-Inklużjoni 2021-2027**⁶³ jipproponi appoġġ lill-Istati Membri permezz ta' azzjonijiet li jinkludu t-titjib tal-opportunitajiet ta' impjieg u r-rikonoxximent tal-kwalifiki tal-migranti jew l-iżvilupp ta' edukazzjoni u taħriġ inklużivi.
- **Il-Ftehimiet ta' Kummerċ Hieles** ma' pajjizi terzi, fosthom dawk li qed jiġu nneozjati mal-Awstralja, l-Indoneżja, l-Indja u t-Tajlandja, jenħtieġ li jinkludu dispożizzjonijiet biex jappoġġaw il-moviment ta' professjonisti tas-sengħa.

Il-passi ewlenin li jmiss:

- Il-Kummissjoni se tippreżenta **pakkett dwar il-Mobilità tat-Talenti** f'Novembru 2023, inkluż proposta għal Riżerva ta' Talent tal-UE bħala pjattaforma tal-IT biex tiffacilita t-tlaqqiġ tax-xogħol bejn l-impjegaturi tal-UE u dawk li qed ifittxu impjieg minn pajjizi terzi, Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-rikonoxximent tal-kwalifiki ta' ċittadini ta' pajjizi terzi, u proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar qafas tal-mobilità għat-tagħlim.
- Permezz tal-**Pjattaforma tal-Migrazzjoni tal-Haddiema**, l-Istati Membri u l-Kummissjoni se jkomplu jsaħħu l-kooperazzjoni dwar l-iffacilitar tal-migrazzjoni sabiex in-nuqqas ta' haddiema reġjonali fl-Istati Membri kollha jkun jista' jimtela.

4. L-IMPLIMENTAZZJONI TAS-SETT TA' GHODOD TAD-DEMOGRAFIJA

Is-sett ta' ghodod tad-demografija jista' jghin biex jiġu mmobilizzati l-politiki fil-livell tal-UE u dak nazzjonali. Il-Kummissjoni tappella lill-Istati Membri biex jistabilixxu u jimplimentaw politiki integrati li jindirizzaw it-tibdil demografiku u jintegraw it-tħassib dwar id-demografija fil-politiki kollha. L-Istati Membri huma mhegġa jagħmlu użu mill-ghodod disponibbli fil-livell tal-UE flimkien mal-politiki nazzjonali. Permezz tal-proċess tas-Semestru Ewropew, l-Istati Membri rċevew rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż dwar oqsma rilevanti bħall-pensjonijiet, il-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul (inklużi l-adeqwatezza u s-sostenibbiltà tagħhom), l-indukrar tat-tfal, it-tassazzjoni, l-akkomodazzjoni soċjali, il-ħiliet, it-tagħlim għall-adulti u l-politiki tal-impjieg. L-azzjonijiet li jindirizzaw it-tibdil demografiku u l-impatti tiegħu jikkontribwixxu wkoll għal progress soċjetali usa' f'konformità mal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli.

⁶² Qed jiġu diskussi wkoll **Shubijiet ta' Talent** man-Niġerja u s-Senegal.

⁶³ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, Pjan ta' Azzjoni dwar l-Integrazzjoni u l-Inklużjoni 2021-2027, COM(2020) 758 final.

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri, in-nondiskriminazzjoni u l-ġustizzja interġenerazzjonali jridu jkunu fil-qalba tal-ġhażliet ta' politika. Huwa imperattiv li l-politiki magħzula f'kull hin jissalvagwardjaw u jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn is-sessi u l-opportunitajiet indaqs, b'mod partikolari billi jsaħħu l-aċċess effettiv tan-nisa għas-suq tax-xogħol u jippermettu lin-nies fl-Ewropa jagħmlu l-aspirazzjonijiet u l-ġhażliet personali tagħhom realtà. F'dan ir-rigward, il-provvista formali wiesgħa għal indukrar tat-tfal u kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja hija soluzzjoni politika ewlenija. Fl-istess hin, qed jiġu implimentati u jenħtieġ li jiġu appoġġati tul diversi oqsma ta' politika, soluzzjonijiet ta' politika li minnhom jibbenefikaw b'mod reċiproku diversi ġenerazzjonijiet jew il-ġenerazzjonijiet kollha, bħall-edukazzjoni u t-taħriġ (pereż. it-tagħlim interġenerazzjonali li jrawwem l-għarfien u jibni b'mod kongunt il-ħiliet), l-akkomodazzjoni u l-kura (pereż. għajxien interġenerazzjonali u kura bbażata fil-komunità, inklużi servizzi ta' matul il-jum għall-adulti) u fil-post tax-xogħol (pereż. forzi tax-xogħol multiġenerazzjonali li jakkomodaw diversi htigijiet u jinvestu fi trasferimenti bidirezjonali tal-għarfien u tal-ħiliet bejn il-ġenerazzjonijiet).

Mill-2006, il-**Ġermanja** waqqfet aktar minn **540 dar multiġenerazzjonali** bħala “postijiet ċentrali għal-laqgħat” biex tippromwovi l-koeżjoni soċjali bejn il-ġenerazzjonijiet. Dawn iċ-ċentri jappoġġaw il-komunitajiet ta' madwarhom fl-indirizzar tal-isfidi tat-tibdil demografiku fil-livell lokali.

Il-politiki tal-Istati Membri biex jindirizzaw it-tibdil demografiku jenħtieġ li jkunu bbażati fuq ir-realtajiet lokali. Billi l-isfidi jvarjaw bejn l-Istati Membri u r-reġjuni, ir-reazzjonijiet ta' politika jenħtieġ li jitfasslu u jiġu implimentati bħala sforz kongunt bl-involviment attiv tal-awtoritajiet reġjonali u lokali. Is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, is-sħab soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili wkoll għandhom rwol x'jaqdu. Il-Kummissjoni tinsab lesta li tappoġġa lill-Istati Membri f'dan l-eżerċizzju, inkluż billi tiffacilita t-tagħlim reċiproku u l-iskambju tal-aħjar prattiki fil-livelli kollha, pereżempju fil-qafas tal-Mekkaniżmu ta' Spinta ta' Talent li jappoġġa lir-reġjuni tal-UE fl-indirizzar tal-impatt tat-tranżizzjoni demografika. Il-Kummissjoni se tagħti wkoll attenzjoni partikolari lill-isfidi speċifiċi marbuta mad-demografija taż-żoni rurali fir-rapport tagħha li jmiss dwar l-implimentazzjoni tal-viżjoni fit-tul għaž-żoni rurali, skedat għall-pubblikazzjoni fil-bidu tal-2024.

SETT TA' GHODOD GHAD-DEMOGRAFIJA: GHODOD EWLENIN FIL-LIVELL TAL-UE DISPONIBBLI GHALL-ISTATI MEMBRI

It-teknoloġiji diġitali jistghu jagħtu spinta lill-vantaġġ kompetittiv tal-Ewropa u jghinu biex jikkumpensaw għall-impatti tat-tibdil demografiku. L-intelligenza artifiċjali u l-awtomatizzazzjoni diġà qed isawru mill-ġdid l-ekonomija u s-swieq tax-xogħol fl-Ewropa. Jekk imfassla u implimentata tajjeb, l-azzjoni ta' politika li tippromwovi l-innovazzjoni u l-applikazzjoni fuq skala akbar tat-teknoloġiji tista' tikkontribwixxi biex tikkumpensa għall-impatti tat-tibdil demografiku fuq il-produttività u s-sostenibbiltà fiskali. It-teknoloġija tista' wkoll tagħmel il-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul aktar kosteffettivi u ttejjeb l-aċċess u l-kwalità f'dan il-qasam, inkluz f'reġjuni rurali u remoti, għall-anzjani u għall-persuni b'dizabilità jew b'mobbiltà mnaqqsa. Barra minn hekk, l-ghodod diġitali jistghu jikkontribwixxu għall-benesseri ta' popolazzjoni li qed tixjeh, filwaqt li jippromwovu hajja aktar b'saħħitha u aktar attiva. Dawn jistghu jiffacilitaw ukoll l-involvement soċjali, jimmitigaw l-iżolament soċjali fost individwi akbar fl-età, speċjalment meta l-ghodod diġitali jintużaw bhala mezz biex jiġu ffacilitati l-interazzjonijiet interpersonali reali.

Minbarra l-istrumenti regolatorji u l-oqfsa ta' politika elenkati hawn fuq, firxa ta' strumenti ta' finanzjament huma disponibbli fil-livell tal-UE biex jappoġġaw lill-Istati Membri. Il-Facilità għall-Irkupru u r-Reziljenza tistimula r-riformi u l-investimenti fl-erba' pilastri tas-Sett ta' Ghodod, b'mod partikolari b'madwar EUR 8 biljun diretti lejn l-edukazzjoni

u l-kura bikrija tat-tfal⁶⁴, madwar EUR 43,2 biljun għall-edukazzjoni⁶⁵, madwar EUR 41,7 biljun għat-tiġib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid⁶⁶, madwar EUR 48,2 biljun għall-appoġġ tal-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul⁶⁷, u madwar EUR 15,1 biljun għall-akkomodazzjoni soċjali u l-infrastruttura soċjali⁶⁸. Fil-ftehimiet ta' shubija 2021-2027, 26 Stat Membru identifikaw id-demografija bħala sfida ewlenija għat-territorji tagħhom li għandha tiġi indirizzata bl-appoġġ tal-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni. Il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+), l-istrument ewlieni tal-UE biex tinvesti fin-nies, imexxi flimkien mal-Istati Membri kważi EUR 7 biljun biex jippromwovi dinja tax-xogħol ibbilanċjata bejn il-ġeneri, kundizzjonijiet tax-xogħol ugwali u bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, u EUR 427 miljun biex jappoġġa t-tixjiħ attiv u b'saħħtu tal-ħaddiema. Ir-rieżami ta' nofs it-terminu li jmiss tal-programmi tal-politika ta' Koeżjoni⁶⁹, li għandu jiġi ffinalizzat sa nofs l-2025 u mmexxi mir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż adottati fl-2024, se jipprovdi opportunità biex tiġi vvalutata s-sitwazzjoni ta' dawn ir-reġjuni u, fejn xieraq, jiġi allinjat l-ipprogrammar tal-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni. Barra minn hekk, Orizzont Ewropa jiffinanzja r-riċerka biex inaqqas in-nuqqas ta' ħiliet u n-nuqqas ta' tlaqqiġ tal-ħiliet b'EUR 43 miljun, kif ukoll biex jindirizza l-impatti soċjoekonomiċi tat-tibdil demografiku b'EUR 27 miljun.

Il-ġestjoni effettiva tat-tibdil demografiku teħtieġ *data* u kapaċità komprensivi, ta' kwalità għolja u granulari fil-livelli tal-UE u nazzjonali biex tingabar u tiġi vvalutata *data* u għarfien espert sabiex jiġu pprovduti analiżi u gwida dwar is-soluzzjonijiet xierqa. Il-koordinazzjoni tal-isforzi hija wkoll kruċjali. Fil-livell nazzjonali, l-Istati Membri wettqu jew qed iniedu valutazzjonijiet tat-tibdil demografiku u l-impatti tiegħu, pereżempju fin-**Netherlands** permezz tal-“Kumitat tal-Istat dwar l-Iżviluppi Demografiċi 2050” il-ġdid. Filwaqt li jikkomplementaw dawn l-attivitajiet, l-istatistiċi Ewropej dwar il-popolazzjoni u l-migrazzjoni u l-“Atlas tad-Demografija” fil-livell tal-UE diġà jipprovdu korp bla preċedent ta' *data*, mapep u ċarts interattivi f'dan il-qasam, flimkien ma' għodod oħra, bħall-Osservatorju Rurali. Madankollu, jeħtieġ li tinghata aktar attenzjoni għall-bini tal-bażi ta' evidenza u l-ġbir tal-kapaċitajiet biex jiġu vvalutati u antiċipati aktar ix-xejriet demografiċi u l-implikazzjonijiet tagħhom, inkluż kif il-politiki jistgħu jifasslu aħjar biex jipprovdu għall-koorti li qed tinbidel tal-anzjani fis-soċjetajiet tagħna. Pass ewlieni f'din id-direzzjoni hija l-proposta għal Regolament dwar l-istatistiċi Ewropej dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni⁷⁰ li għandu l-għan li jimmodernizza u jintegra l-istatistiċi dwar id-demografija, il-migrazzjoni internazzjonali u ċ-ċensiment tal-popolazzjoni u tad-djar.

---

⁶⁴ Iċ-ċifri tat-28 ta' Settembru 2023. Id-*data* hija bbażata fuq il-metodoloġija tal-ittagġjar tal-pilastru għat-Tabella ta' Valutazzjoni għall-Irkupru u r-Reziljenza u tikkorrispondi għall-miżuri allokati għall-qasam ta' politika “edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal” bħala qasam ta' politika primarju jew sekondarju. Għal informazzjoni u ċifri aktar reċenti dwar l-RRF, irreferi wkoll għar-Rapport mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reziljenza: Nimxu 'l quddiem, COM(2023) 545 final/2.

⁶⁵ *Ibid.* Id-*data* tikkorrispondi għall-miżuri allokati għall-qasam ta' politika “Edukazzjoni ġenerali, vokazzjonali u għolja” bħala qasam ta' politika primarja jew sekondarja.

⁶⁶ *Ibid.* Id-*data* tikkorrispondi għall-miżuri allokati għall-qasam ta' politika “Tagħlim għall-adulti”, “Ħiliet u impjiegi ekoloġiċi”, u/jew “Kapital uman fid-diġitalizzazzjoni” bħala oqsma ta' politika primarji jew sekondarji.

⁶⁷ *Ibid.* Id-*data* tikkorrispondi għall-miżuri allokati għall-qasam ta' politika “Kura tas-Saħħa”, u/jew “Kura fit-tul” bħala oqsma ta' politika primarji jew sekondarji.

⁶⁸ Iċ-ċifri tal-5 ta' Ottubru 2023. Id-*data* tikkorrispondi għall-miżuri allokati għall-qasam ta' politika “L-akkomodazzjoni soċjali u infrastruttura soċjali oħra” bħala qasam ta' politika primarju jew sekondarju.

⁶⁹ Il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Regionali, il-Fond Soċjali Ewropew Plus, il-Fond ta' Koeżjoni u l-Fond għal Tranzizzjoni Ġusta.

⁷⁰ Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istatistika Ewropea dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni, li jemenda r-Regolament (KE) Nru 862/2007 u li jħassar ir-Regolamenti (KE) Nru 763/2008 u (UE) Nru 1260/2013, COM(2023) 31 final.

Bil-hsieb li jissahhu l-ghodod disponibbli, il-Kummissjoni se:

Issahhah tal-baži tad-data u tal-evidenza

- Tittrasforma l-Atlas tad-Demografija fi pjattaforma dinamika għall-ħolqien u t-tixrid tal-gharfien dwar id-demografija fil-livell tal-UE, li tiffacilita l-iskambju bejn l-Istati Membri.
- Tappoġġa, fil-qafas tas-Sistema Statistika Ewropea, lill-Istati Membri fit-**tishih tal-istatistika tagħhom dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni** u fl-implimentazzjoni ta' azzjonijiet innovattivi, abbaži tal-qafas regolatorju futur għall-istatistika Ewropea dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni (ESOP).
- Tappoġġa attivitajiet analitiċi taħt il-fergħa tal-FSE+ **għall-impjiegi u l-innovazzjoni soċjali (EaSI)** fl-2024, li jindirizzaw l-aspetti ewlenin tal-iżviluppi demografici, b'mod partikolari dawk relatati mat-tixjiħ u l-kura fit-tul.
- Tappoġġa r-**riċerka permezz ta' Orizzont Ewropa** dwar ir-reazzjonijiet ta' politika għall-isfidi demografici, inkluż studju dwar l-implikazzjonijiet tal-htieġa li qed tiżdied għall-kura fit-tul (“mewġa ta' kura”) li għandu jiġi ppubblikat sal-2025.

Appoġġ għar-reviżjoni u t-titjib tal-politiki relatati mad-demografija fil-livelli kollha

- Tinkoraġġixxi, f'kooperazzjoni mal-Presidenza, **djalogi u skambji regolari** mal-Istati Membri dwar id-dimensjonijiet kollha tad-demografija permezz ta' strutturi u riżorsi ddedikati.
- Tuża l-**Istrument ta' Appoġġ Tekniku** biex tipprovdi assistenza lill-awtoritajiet nazzjonali, fuq talba tagħhom, għall-iżvilupp jew l-aġġornament ta' strateġiji nazzjonali mmirati lejn l-indirizzar tat-tibdil demografiku, b'mod partikolari fil-kuntest tal-inizjattivi ewlenin “Żgħażaġh l-Ewwel”, “Hiliet”, “Negħbu l-ostakli għall-iżvilupp reġjonali”, u “Integrazzjoni tal-migranti u attrazzjoni tat-talent”.
- Toħroġ, fil-bidu tal-2024, id-**disa' rapport ta' koeżjoni** li se joffri opportunità biex issir riflessjoni dwar kif il-politika ta' koeżjoni tghin lill-Istati Membri jindirizzaw l-isfidi demografici.
- **Tintegra t-thassib demografiku** fil-proposti ta' politika rilevanti **fil-livell tal-UE** u l-valutazzjonijiet tal-impatt li jakkumpanjawhom fejn xieraq.
- **Torganizza konferenza tematika fl-ewwel nofs tal-2024** biex tirrifletti dwar kif is-sistemi u l-politiki jistgħu jsostnu l-longevità fl-Ewropa, filwaqt li tibni fuq is-sejbiet ewlenin tar-Rapporti dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet u t-Tixjiħ.

Tiżgura li l-ebda reġjun fl-UE ma jithalla jibqa' lura

- Tniedi l-**Pjattaforma dwar l-Isfruttar tat-Talenti** uffiċjalment fit-23 u l-24 ta' Novembru 2023 u tipproċedi b'aktar sejhiet taħt il-Mekkanizmu ta' Spinta tat-Talent.
- Tagħti wkoll attenzjoni partikolari lill-isfidi speċifiċi marbuta mad-demografija taż-żoni rurali **fir-rapport li jmiss dwar l-implimentazzjoni tal-viżjoni fit-tul għaž-żoni rurali**.
- Tappoġġa l-ħolqien ta' **100 mogħdija ta' innovazzjoni reġjonali** li jinvolvu reġjuni tal-UE bi prestazzjonijiet ta' innovazzjoni aktar baxxi, b'finanzjament ta' EUR 100 miljun minn Orizzont Ewropa u EUR 70 miljun mill-istrument tal-Investimenti Interreġjonali fl-

Innovazzjoni (I3) bil-FEŻR.

- Torganizza djalogu regolari fil-**grupp ta' esperti rilevanti tal-Kummissjoni** li jkopri l-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni⁷¹ dwar l-isfidi demografici u l-appoġġ mill-fondi rilevanti, bil-ħsieb li jiġi żgurat li l-isfidi demografici jiġu indirizzati b'mod adegwat matul il-programmazzjoni u l-implimentazzjoni tagħhom.
- Tistieden lill-Istati Membri jagħmlu użu mir-**rieżami ta' nofs it-terminu li jmiss tal-Programmi ta' Politika ta' Koeżjoni** biex jagġustaw, fejn meħtieġ, il-programmi għall-htigijiet iġġenerati mill-isfidi demografici.

5. KONKLUŻJONI

It-tibdil demografiku għandu impatt profond fuq hajjitna u fuq il-kompetittività tal-ekonomija tagħna. Filwaqt li s-“soċjetà ta' longevità” tista' tghinna nadattaw u naħsdu opportunitajiet godda, it-tixjiħ tal-popolazzjoni u popolazzjoni fl-età tax-xogħol li qed tonqos jistgħu jaggravaw l-isfidi eżistenti relatati man-nuqqas ta' xogħol, il-produttività u l-baġits pubbliċi, u jaffettwaw b'mod negattiv l-ekonomija u s-soċjetà iġġenerali. Ix-xejriet demografici jistgħu jikkontribwixxu wkoll għat-twessigh tad-disparitajiet bejn ir-reġjuni u l-pajjiżi, li potenzjalment idgħajfu l-koeżjoni soċjali u l-fiduċja fl-istituzzjonijiet demokratiċi tagħna biex inwasslu prosperità u benesseri fuq bażi wiesgħa.

L-Ewropa trid issegwi approċċ komprensiv li jagħti s-setgħa lill-ġenerazzjonijiet kollha biex iwettqu t-talenti u l-aspirazzjonijiet tagħhom. Il-mexxejja tal-UE esprimew fi Granada d-determinazzjoni tagħhom li jinvestu fil-ħiliet tal-futur u jindirizzaw l-isfidi demografici. Biex tinbena ekonomija reziljenti u sostenibbli li taħdem għan-nies u għal soċjetà fejn l-individwi jistgħu jilhq u l-potenzjal tagħhom, huwa kruċjali li jiġu bbilanċjati bir-reqqa objettivi ta' politika differenti. Il-politiki tal-UE u dawk nazzjonali jenħtieġ li jippermettu lin-nies madwar l-Ewropa biex jirrikonċiljaw l-aspirazzjonijiet tal-familja u x-xogħol imħallas. L-ugwaljanza bejn il-ġeneri, in-nondiskriminazzjoni, ir-rispett tad-drittijiet fundamentali u l-ġustizzja interġenerazzjonali jridu jiggwidaw l-isforzi tagħna f'kull ħin. B'nuqqas akut ta' haddiema li qed jagħmlu pressjoni fuq in-negozji madwar l-UE, il-migrazzjoni legali u l-integrazzjoni effettiva taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi huma vitali wkoll, flimkien mal-isfruttar tat-talenti minn ġewwa l-Unjoni. Is-Summit tal-Imsieħba Soċjali ppjanat f'Val Duchesse fl-ewwel nofs tal-2024 se jkun opportunità biex tiġi indirizzata aktar il-kwistjoni urgenti tan-nuqqas ta' haddiema u ħiliet. Biex jindirizza l-kwistjoni tal-kompetittività b'mod ġenerali, il-President tal-Kummissjoni inkariga lil Mario Draghi, eks President tal-BĊE u eks Kap tal-Gvern tal-Italja, biex iħejji rapport dwar il-futur tal-kompetittività tal-UE sas-sajf tal-2024.

Billi nahdmu flimkien, nistgħu naghmlu progress lejn Ewropa b'saħħitha, dinamika, kompetittiva u koeżiva. Din il-Komunikazzjoni tindika r-riformi u l-investimenti ewlenin meħtieġa biex jiġi indirizzat u ġestit it-tibdil demografiku fl-Ewropa. Kif stabbilit hawn fuq, dawk li jfasslu l-politika fl-Istati Membri jenħtieġ li japplikawhom fil-kuntesti nazzjonali u

⁷¹ Grupp ta' esperti dwar il-Fondi tar-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni (Grupp ta' Esperti tas-CPR), ara C(2021) 7888 final.

reġjonali tagħhom f'approċċ ta' gvern sħiħ. Il-Kummissjoni hija impenjata li tappoġġa lill-Istati Membri fl-użu effettiv tal-ġħodod disponibbli u, għal dan l-ghan, tkompli tizviluppahom aktar. Fl-isforzi tagħhom, dawk li jfasslu l-politika jenħtieġ li jippromwovu wkoll il-partecipazzjoni attiva taċ-ċittadini u jinvolvu l-atturi kollha - l-imsieħba soċjali, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, u oħrajn, billi jsejsu l-politiki tagħhom fir-realtajiet lokali. B'dan il-mod, nistgħu ngħinu lill-individwi u lill-komunitajiet jirnexxu, filwaqt li nrawmu l-benesseri tal-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri bl-istess mod.